

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XI. ročník ● 5/2018

Zdravá rodina

OBSAH

Fórum	4
Rozhovor ÚSMEV AKO DAR K. Miševová/E. Mihočová	6
Svedstvo VĎAČNOSŤ Jan Komrska	11
Téma ZDRAVÁ RODINA D. a T. Kimmelovci T. a T. Máhrikovci	14
Nová kniha J. HOVORKA: SVETLO V TIENI	21
Misia STAVAŤ ČI BÚRAŤ J. Institoris BILANCIA E. Mittelmann	22
Zdravý zbor EVANJELIUM Ján Henžel	27
Úvahy z trolejbusu ÚSMEV AKO DAR ČAKANIE Tomáš Komrska	29
Na margo dní KEĎ SLOVÁK ZABIJE CUDZINCA Miroslav Kocúr	30
RELAX	31

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej, ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRKBX, VS: 2018

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko, **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Gitka Čížiková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 15. 6. 2018 **Tlač:** Express tlač

Prvá strana obálky: Daniel Jurčo jnr.: Z konferencie Zdravá rodina

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

BOH NA PRÁZDNIÁCH!

Odpovedal im: Nie je vašou vecou poznať časy a príhodné chvíle, ktoré Otec určil svojou mocou, ale prijmite moc Ducha Svätého, ktorý zostúpi na vás, a budete mi svedkami aj v Jeruzaleme, aj po celom Judsku, aj v Samárii a až do posledných končín zeme. (Sk 1,7-8)

Väčšina z nás už má a možno plánuje dovolenku. Niektorí v úzkom, alebo širšom kruhu rodiny, iní sám a ďalší možno s priateľmi.

Mnohokrát vnímam, že dovolenka a oddych sa nedotýka len nášho tela, ale aj ducha. Na dovolenke chceme na chvíľu zabudnúť na všetko. Nechceme myslieť na prácu, vzťahy v rodine, problémy, ktoré riešime, choroby. Túžime nabrať nové sily a energiu do stáleho kolobehu denného života. Nechceme, aby nám niečo znepríjemnilo náš oddych. Aspoň na chvíľu vypnúť od úplne, ale naozaj úplne všetkého – to je naša skutočná dovolenka.

Žiaľ, veľakrát na dovolenke oddychujeme aj od nasledovania Pána Ježiša a prežívania živého spoločenstva s Ním. Unavuje nás život v dodržiavaní Božích prikázaní. Byť stále v strehu a premýšľať nad tým, ako Bohu svojim konaním a slovami neublížiť, si vyžaduje mnoho energie. O to viac, keď doma máme okolo seba ľudí, ktorí nás pozorujú. Nie raz túžime po dovolenke aj z tohto tlaku.

Keď sme na miestach, kde nás nikto nepozná, nemusíme si dávať taký pozor na svoj život. Sme slobodnejší v správaní a mnohokrát nám neprekáža, keď prekračujeme zaužívané hranice. Takto popustíme „uzdu“ svojmu životu, veď aj tak, nás nikto nevidí. Sme si však naozaj istí?

Osobná skúsenosť: Na jednej takejto dovolenke v celkom neznámom kraji, kde sme si s manželkou povedali: tu môžeme byť doslova slobodní a nemusíme dbať na to, že nás stále niekto pozoruje, v najmenej príjemnej situácii sa ozvalo: „Dobrý deň brat farár, aj vy ste tu na prázdninách?“ Znovu sme si uvedomili, že svet je príliš malý na to, aby sme sa dokázali stratiť medzi ľuďmi, stať sa anonymnými a nie to ešte pred Hospodinom, ktorý je s nami na každom mieste. (Ž 139)

Žiaľ často takto zabudneme na to, k čomu nás Pán Ježiš povolal. On nás nevolá k bezduchému dodržiavaniu príkazov tak, ako to robili predstavení Izraela. Takýto život naozaj občas potrebuje „dovolenku“. Byť pod stálym tlakom okolia, pred skúmavými pohľadmi ľudí, si vyžaduje značnú časť našich síl a je prirodzené, že od toho potom potrebujeme oddych.

Pán Ježiš nás v slovách rozlúčky a odchodu k nebeskému Otcovi volá k oveľa väčšiemu záväzku. Je to záväzok lásky a blízkosti s Bohom. Skutočná láska nepotrebuje dovolenku, pretože všetko, čo robí, robí z lásky pre toho druhého. Nie je nútená dodržiavať pravidlá, ale všetko robí s láskou a pokorou uvedomujúc si, že je to vyjadrením lásky, spôsobom, ako môžem tomu druhému povedať: si v mojich očiach to najcennejšie.

Ani na dovolenke, prázdninách, alebo počas oddychu, nezabúdame na človeka, ktorého milujeme. A tak nezabudnime ani na lásku, ktorú k nám hriechom ľuďom preukázal nebeský Otec. Lásku večnú, Pána Ježiša, ktorý chce požeňať aj náš odpočinok a čas na zotavenie. Môžeme to zažiť, len ak budeme s Ním, pretože On nás stvoril a skrze Svätého Ducha formuje na svoj obraz. On jediný vie, čo bude pre nás skutočným oddychom. Zverme aj svoj oddych do Kristových rúk a budme mu svedkami kamkoľvek nás zanesú nadchádzajúce dni.

ĽUBOŠ ČINČURÁK
(Evanjelický farár v Kukovej)

AD: BIBLICKÁ TEOLÓGIA (Dialóg, 4/2018)

V 4. čísle Dialógu som si s úžitkom prečítal článok Jána Henžela *Biblická teológia*. Nerozumím síce celkom, prečo je kresťanská teológia „biblická“ a či môže byť aj „nebiblická“, ale to nie je až také dôležité pre mňa laika, nech si to vysvetľujú profesionáli. Otázky vo mne vzbudil priložený obrázok – graf:

1. Nenašiel som súvis grafu a textu. A tak sa pýtam, či nebol graf priložený omylom?
2. V grafe sú vymenované tri podstatné znaky zdravého zboru. Na prvom mieste výkladové kázanie, biblická teológia a evanjelium. Naozaj je možné tak rozdielne veci radiť vedľa seba, alebo pod seba, bez hierarchizácie? V mojom vednom odbore tomu slangovo hovoríme miešanie jablák s hruškami. Je možné k evanjeliu priradiť ako rovnocennú hodnotu istý typ

kázania, ktorý sa riadi istou metodikou? Nedočádza tým ku zneváženiu evanjelia, ktoré je na rozdiel od kázní jedinečné a nenahraditeľné?

3. Ja síce rád počúvam kázne pripravené podľa výkladovej metodiky, pretože sa dajú dobre sledovať, najmä ak mám pred sebou biblický text, ale je tento môj pocit dostatočným dôvodom, pre výlučnosť výkladovej metodiky?
4. Ak je výkladové kázanie základom zdravého zboru, nemalo by mať svoj pôvod v Písme? Sú v Písme zaznamenané nejaké výkladové kázania? Kázania zaznamenané v Skutkoch – Petrove, Štefanove, Pavlove a Jakubove, nazdávam sa, nedodržujú metodiku výkladu verš po verši. Znamenalo to, že apoštolská cirkev netvorila zdravý zbor? ■ *Jan Komrska, Bratislava*

AD: ISTANBULSKÝ DOHOVOR (Dialóg 3/2018)

(Adresované O. Prostredníkovi)

Vážený pán docent, prečítal som si Váš dialóg so Štefanom Evinom na tému Istanbulský dohovor v časopise Dialóg. Chcem doplniť odpoveď na otázku, prečo je výskyt násilia na ženách v číslach podobný v Albánsku a Dánsku: V krajinách, kde je nízke právne povedomie o tejto otázke a zároveň spoločnosť nie je priaznivo naklonená tento problém riešiť – ženy sa často, namiesto podpory, dočkajú odsúdenia, resp., necitlivého prístupu, či už zo strany rodiny, alebo policajných orgánov keď prídu násilie hlásiť, tam je percento hlásených/riešených prípadov relatívne nízke. Naopak, v krajinách, kde sú si ženy vedomé svojich práv a sú citlivejšie aj na

jemnejšie formy násilia a zároveň vedia, že majú veľkú šancu domôcť sa svojho práva, policajné orgány ich nebudú sekundárne šikanovať. Sú ochotnejšie prípady hlásiť, a preto je ich počet väčší. Takže, iste neplatí, že výskyt domáceho násilia v Albánsku a Dánsku je rovnaký – rovnaký môže byť iba počet evidovaných prípadov, ale každá z krajín má inú citlivosť/kritériá.

Zároveň Vám chcem vyjadriť svoj obdiv, podporu a vďaka za to, že sa tak neohrozene a dôsledne zastavate práv menších – a najmä, že nemlčíte vo vnútri cirkvi o tom, že niektoré zaužívané praktiky a tradície veľmi ubližujú istým skupinám ľudí a že je načase, aby sme ich prehodnotili. Kiež by takých kresťanov bolo viac. ■ *Martin Takac, Bratislava*

SPOLEČNÝ LIST KE SCHVALOVÁNÍ tzv. ISTANBULSKÉ ÚMLUVY EKUMENICKÁ VERZE (ke které se připojuje i Církev bratrská)

Drazí bratři a sestry, v knize Genesis čteme: *Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil*. Lidské pokolení, které je od počátku povoláno k existenci jako muž a žena, korunuje celé dílo stvoření. Stvořitel svěříje vládu nad zemí lidskému pokolení, všem lidem, všem mužům a všem ženám, kteří odvozují svou důstojnost a své povolání ze společného počátku. Muž a žena jsou tedy odlišní, ale stejní ve své důstojnosti, a tento přirozený řád člověk zakouší od počátku věků, stejně jako touhu po vztahovosti.

Podle Božího záměru panuje mezi mužem a ženou od počátku přátelství, jsou si vzájemně oporou, nestojí proti sobě, ale spolu v nejtěsnějším

společenství ve všech rozměrech své bytosti: jsou jedno tělo a jedna duše a jejich vzájemný vztah je odrazem Boží lásky k člověku. Společně Bůh muži a ženě svěříl úkol: *Plodte a množte se a naplňte zemi*. Toto přátelství mezi lidmi bylo narušeno prvotním hříchem obou biblických prarodičů. Jedním z projevů tohoto narušení je i násilí, které je důsledkem hříchu.

Jakékoli násilí vůči člověku je z tohoto pohledu narušením všeobecně lidských i křesťanských hodnot, těch hodnot, z kterých vyrůstá nejen evropská civilizace, ale i principy lidských práv. Jedním ze zvláště zavržených forem násilí je násilí na ženách, dětech a dalších zranitelných osobách, zvláště tehdy, pokud se děje v prostředí

rodiny a domácnosti. Křesťanské tradici je vlastní úcta k ženě, která vychází z její nezastupitelné role při předávání života (a v nejvyšší míře se uskutečňuje v obrazu Bohorodičky, skrze kterou byl světu dán Spasitel.) Díky tomu křesťanská evropská kultura prošla vývojem, jehož ovocem je zásada zvýšené ochrany žen v nebezpečných situacích a další formy rytířského chování vůči ženám. Můžeme to pozorovat ve společenském chování, kdy etiketa považuje ženu za společensky výše postavenou. Tyto společenské vzorce předávají rodiče ve výchově svým dětem. Rodina je tak první a základní školou sociálního chování: jako společenství lásky nalézá v sebeodevzdání zákon, který ji vede a umožňuje jí růst. I z hlediska těchto společenských hodnot je násilí na ženě zásadně nepřijatelné.

Jakkoli je tedy třeba principiálně vítat všechny snahy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, nesmí se tak dívat na úkor zastínění a zpochybnění přirozeného řádu. V posledních letech se objevují snahy spolu s řešením problému násilí na ženách nastolit i nový pohled na roli člověka, který je ale neslučitelný s přirozeným zákonem, zdravým rozumem a křesťanskou zkušeností. Jsme přesvědčeni, že tímto směrem se nešťastně vydává i takzvaná Istanbulská úmluva, která staví muže a ženu do zásadní opozice a veškeré chování vůči ženám chce vidět jen ve světle historicky ne-

rovného poměru sil mezi muži a ženami. Tato mezinárodní úmluva, jejíž ratifikace bude v nejbližší době projednávána v Parlamentu ČR, stejně jako v dalších evropských zemích, vytváří svým širokým pojetím genderové identity, které není zakořeněné v přirozeném řádu, prostor pro zpochybnění základních společenských daností. S tímto trendem nesouhlasíme a nepřejeme si, aby ratifikací Istanbulské úmluvy bylo ohrožujícím způsobem zasaženo do života státu a jeho institucí, zvláště škol, ale i do života rodin a jednotlivců.

Vyvstává otázka, co v této situaci můžeme a máme jako křesťané – a to napříč konfesemi – dělat. V první řadě nezapomínat na přirozený řád stvoření, které muže a ženu nestaví proti sobě, ale vidí v nich dvě bytosti, které se vzájemně doplňují a teprve spolu vytváří Bohem zamýšlenou jednotu. Je nám také uloženo uvádět tento řád do každodenního života. Při vědomí, že Bůh může napravit i to, co se zdá být nevratně poškozeno, nezapomínejme na modlitbu za ochranu přirozeného lidství, ochranu principu lásky, soudržnosti a harmonie, včetně harmonie mezi mužem a ženou. Zároveň v modlitbě pamatujme i na ty, na jejichž odpovědnosti leží politické rozhodnutí ve věci Istanbulské úmluvy, aby rozhodovali ve shodě se svým svědomím a přirozeným zákonem. ■

Projednáno Radou Církve bratrské

PODPISY ZA REFERENDUM V CHORVÁTSKU

Občanská iniciativa Národ rozhoduje shromažďovala podpisy potřebné k vyhlášení referenda, zasažující se o změnu způsobu rozhodování o některých otázkách týkajících se rodin, jako například přijetí Istanbulské konvence. Vláda ratifikovala IK bez toho, aniž by informovala občany RH. Takže jsme se zapojili do shromažďování podpisů za změnu tohoto rozhodovacího systému. Současně jsme shromažďovali podpisy za odmítnutí IK. Nepřijatelné v IK je toto:

- pod rouškou ochrany žen a dětí před násilím, zavádí termín „gender,“ spolu s celou touto nevědeckou teorií která tvrdí, že „rod“ je společenská konstrukce která není závislá na pohlaví, tedy biologické skutečnosti, tzn. že se člověk rodí jako neutrální bytost, které si později může vybrat jestli bude mužem, nebo ženou, popřípadě někým dalším z těchto „rodů“ (homo, gay, queer, trans...)
- IK si klade za cíl vykořenit ze společnosti tradiční pohled na rodinu jako společenství muže a ženy a jejím cílem je „vykořenit všechny předstupy, obvyčeje a tradice v chápání stereotypní úlohy ženy a muže.“
- IK vnucuje gender ideologii dětem ve školách, školách a médiích v rámci povinného výukového plánu, čímž upírá práva rodičů být primárními vychovateli svých dětí.

- IK je první mezinárodní dokument v dějinách Rady Evropy k jejímuž sestavování nebyly přizvány členské státy jichž by se IK jednou měla týkat. Dokument připravila skupina „odporníků“ a členské státy mohly přes radu ministrů buď přijmout, nebo odmítnout již finální text.

V samém textu (článek 78) IK zakazuje výhrady ke všem článkům, které by mohly vést k údajným nepříznivým důsledkům pro chorvatskou společnost a právní řád Chorvatské republiky. Protože sporné části IK je zakázáno kritizovat, není možné ratifikovat ani její dobré části. ■ *Jiří Dohnal, Chorvátsko*

KRISTÍNA MIŠEVOVÁ je učiteľkou na Evanjelickej materskej škole v Prešove a vo svojom voľnom čase v rámci organizácie *Úsmev ako dar* organizuje dobrovoľníkov pre návštevnú službu v detských domovoch v regióne Prešova a Košíc.

ÚSMEV AKO DAR

Svoj voľný čas trávia s deťmi, ktoré vyrastajú v detských domovoch, aby im aspoň sčasti nahradili to najdôležitejšie, o čo v živote prišli – priateľstvo a pocit, že niekomu na nich záleží. Organizujú pre ne tvorivé dielne, hrajú s nimi futbal, pomáhajú s domácimi úlohami... Dobrovoľníci z *Úsmevu ako dar* sa snažia spraviť prostredie detského domova o čosi znesiteľnejším. O tom, aké dôležité je dodržať slovo a nestratiť dôveru dieťaťa, hovorí v rozhovore s **EMÍLIU MIHOČOVU KRISTÍNA MIŠEVOVÁ**, učiteľka Evanjelickej materskej školy v Prešove, ktorá organizuje dobrovoľníkov v regióne Prešova a Košíc.

Foto: MICHAL PONČÁK

Ženy, ktoré pracujú s deťmi, si chcú zväčša v rámci akejsi „psychohygieny“ od nich vo svojom voľnom čase oddýchnuť. Ty si sa, naopak, zapojila do dobrovoľníckej práce v detských domovoch. Čo ťa k tomu motivovalo?

Mojou najväčšou motiváciou, či inšpiráciou bola moja „sestra“ – teda jedno dievča z detského domova, ktoré som ešte za tinedžerských čias spoznala na kresťanskom tábore. Naše kamarátstvo prerástlo do súrodeneckého vzťahu a dodnes je plnohodnotným členom našej rodiny. Vďaka nej som pochopila, že čas strávený s niekým, kto je vďačný za to, že ste mu otvorili dvere svojho domu, srdca a venovali ste mu svoj čas, je na nezaplatenie. Tento pocit naplnenia mi dávajú aj deti, s ktorými sa stretávam v lete na táboroch. Nevieť si predstaviť, že by som cez leto nešla aspoň na jeden tábor. Je to ako čas strávený v „inej dimenzii“. Spolu s deťmi si vytvárame „náš svet“,

do ktorého radi unikáme a snívame v ňom.

Dávaš im svoj záujem, lásku, úsmev a... objatie – čo dávajú na oplátku ony tebe?

V podstate mi dávajú to isté. Keď im ukážem svoj skutočný, nielen povrchný záujem, získam si tak ich dôveru, čo je pri tejto práci najdôležitejšie. Deti mi to vrátia svojou otvorenosťou a tiež mi prejavia svoju lásku. Možno nie tak ako iné deti, ktoré rodinu majú, možno po svojom. No ak to urobia, je to veľmi vzácné, pretože ich mnohokrát nik nenaučil, čo je to láska a ako ju dávať. Cítim, že ma Boh povolal presne do tejto služby.

To, čomu sa venujeme, nás chtiac-nechtiac poznačí. Čo si sa za tie roky naučila?

Hm, naučila som sa toho veľa, no neviem či dosť. Stále sa niečomu novému naučím, čo je v konečnom dôsledku prínosné aj pre moju prácu v materskej škole.

Nemám vlastné deti, preto čerpám z múdrych skúseností a pravidiel mojej maminy. Samozrejme, veľa mi dalo aj vysokoškolské štúdium a školenia, ktoré som absolvovala počas práce a prostredníctvom organizácie *Úsmev ako dar*.

Ale asi najzásadnejšia vec, ktorú som sa naučila: ak je dieťa nezbedné, či nerešpektuje pravidlá, ešte to neznamená, že musí byť hneď zlé, či nevychované. Mnohokrát deti svojím správaním sa upozorňujú na problém, ktorý v sebe prežívajú a nevedia si s ním pomôcť a nevedia ako inak to dať okoliu najavo. Samozrejme, že takého správanie sa ináč rieši s menším dieťaťom a ináč s pubertiakom.

Ako sa deti z detského domova pozerajú na pravidlá, ktorá platia v každej funkčnej rodine?

Pamätám si, že aj ja som ako tinedžer rebelovala a nemala rada pravidlá, ktoré boli v našej ro-

dine nastavené. Keď som však spoznala svoju „sestru“, tak som pochopila, že ona by hneď brala rodinu, v ktorej by „nič nemohla a pravidlá by boli prísne“, len keby ju mal kto lúbiť, kto večer uložiť spať a ráno zobudiť, poradiť jej a usmerniť ju. Neviem a nechcem si predstaviť svoj život bez svojej rodiny a som vďačná, že pri mne stoja a podporujú ma aj v tejto dobrovoľníckej činnosti. A už dnes tvrdím, že ak mi raz Pán Boh požehná vlastnú rodinu, budem veľmi prísnou mamou... aspoň takou, ako bola tá moja (*smiech*).

Je niečo na dobrovoľníctve skutočne ťažké?

Určite sa toho nájde dosť. Pre každého dobrovoľníka je to niečo iné. Pre mňa osobne je asi najťažšie, keď neviem vyriešiť situáciu, resp., keď nepoznám to správne – dobré riešenie, keď sa mi dieťa s niečím zdôverí a ja sa cítim bezmocná, lebo nie je v mojich silách zmeniť to.

Občas by som si želala, aby som mala teplot a mohla som byť v priebehu pár minút na viacerých miestach naraz, ale nedá sa to. Chýba mi vlastné auto. Niekedy je ťažké skĺbiť viacero vecí.

Vo väčšine prípadov, až na výnimky akou si aj ty, nie je dobrovoľník sociálny pracovník, psychológ a ani pedagóg – čo môže deťom ponúknuť?

To čo im my, „bežní“ dobrovoľníci môžeme ponúknuť, je priateľstvo. Deti sú v zariadeniach obklopené aj sociálnymi pracovníkmi, aj psychológmi aj pedagógmi, no chýbajú im skutoční priatelia. Priateľstvo je to, čo od nás deti očakávajú. Chcú, aby sme si s nimi len tak zahrli futbal, spoločenskú hru, kreslili, lakovali si nechty... teda bežné veci, ktoré priatelia robia. Samozrejme, že sa deti snažíme brať aj niekam von, napríklad do kina, na hokejový, či futbalový zápas, ale aj na iné verejné podujatia – podľa finančných možností. Nie žeby ich tam vychovávatelia

nechceli vziať, len to mnohokrát nestíhajú alebo ich nie je toľko ako nás dobrovoľníkov. Zorganizovať väčší počet detí je dosť náročné.

Ako dlho sa dá dobrovoľníctvu venovať bez toho, aby došlo k vyhoreniu?

Ťažko povedať. To by si mal každý dobrovoľník zvážiť sám. Ak sa už neteší na stretnutie s deťmi, ak nemá chuť pripravovať tábor či iné podujatie – to sú signály, aby človek zvážil, či si nemá dať pauzu a chvíľku sa venovať niečomu inému. Poznám však mnoho ľudí, u ktorých vyhorenie vôbec nenastalo a z dobrovoľníkov sa časom stali adoptívni rodičia. Deťom sa venujú aj naďalej, len už trochu inou formou ako je dobrovoľníctvo, kontakt s deťmi z domova však nestratili.

Si učiteľkou v materskej škole, vieš teda porovnať, či sú deti, ktoré prišli o rodinné zázemie, iné. Treba k nim pristupovať inak?

Pre mňa sú všetky deti rovnaké. Jediný rozdiel medzi nimi je, že deti z rodín sa majú na koho v živote obrátiť, komu sa vyžalovať, u koho hľadať pomoc. Deti v detských domoch túto možnosť nemajú. Aspoň im ju neponúkajú ich vlastné rodiny. Ako som už spomínala, správaním, ktoré sa vykláňa z „normy“, chcú poukázať na problém alebo sa bránia pred ďalším zranením duše. S takýmto správaním som sa však stretla aj u detí, ktoré vyrastajú v rodinách. Ani v rodine nemusí byť všetko v poriadku, dieťa môže prežívať rôzne ťažké chvíle. Aj keď nám dospelým sa to nezdá, deti všetko vnímajú a prežívajú. Navyše majú väčší problém so spracovaním emócií ako my dospelí.

Ako to riešiš, ak dieťa (tinejdžer) spraví niečo, čo nie je v poriadku?

V prvom rade sa snažím zistiť dôvod jeho konania, až potom vyvodzovať dôsledky a, samozrej-

me, hľadať spôsob ako predísť takémuto správaniu.

Deti treba hlavne počúvať, teda všímať si ich a zisťovať okolnosti, ktoré viedli k nevhodnému konaniu. Dieťaťu treba dať pocit bezpečia. Pociť, že sa na nás môže obrátiť vždy, keď to bude potrebovať. A samozrejme, aj stanoviť pravidlá. Deti z domova ich často potrebujú viac (hlavne pre zdravý vývin), ako tie z rodín, len treba hľadať spôsob, ako pravidlá nastaviť tak, aby sa necítili ohrozené.

Osobne mám slabosť pre problémové deti. Môjmu srdcu sú najbližšie tí najväčší betári. Keď sa mi k nim podarí dostať, keď sa dostanem do hĺbky ich problému, keď pocítia, že som tu pre nich – to je pre mňa ten najväčší hnací motor.

Mottom organizácie Úsmev ako dar je: „... aby každé dieťa malo rodinu.“ Nie je trochu utopistický boj s veternými mlynmi?

My skutočne veríme, že toto naše motto a teda aj náš sen, sa raz stane skutočnosťou. Ľudia si často myslia, že deti sú v detskom domove len preto, že boli týrané alebo im bolo nejako inak ublížené. Bohužiaľ, aj takéto deti tam sú. Mnohokrát ich však odobrali z rodín, lebo sa dostali do zlej finančnej situácie. Rodičia prišli o prácu a neboli schopní nájsť si inú a tým pádom nedokázali zabezpečiť pre rodinu základné životné potreby. Bohužiaľ, slovenskou realitou je, že ľudia sa v takýchto prípadoch utiekajú k alkoholu (alebo ako oni hovoria – k zabúdaniu na problémy).

Môže v takýchto prípadoch účinne pomôcť Úsmev ako dar?

Áno, má už vytvorené programy a pracovníkov zameraných na to, aby pomáhali rodine pozviechať sa. Ak sa rodina dostane do sociálneho znevýhodnenia, snažia sa jej pomôcť vyriešiť problémy tak, aby ostala spolu, ak je to možné. Pomáhajú rodičom nájsť

prácu, vyriešiť rôzne príspevky, či nájsť si lepšie bývanie. Ak sa to z rôznych príčin nepodarí, je dôležité, aby dieťa nebolo hneď umiestnené v detskom domove, ale aby ústavnú starostlivosť prebrala blízka rodina (teta, ujo, starí rodičia,...).

Ako je to s deťmi bývalých domovákov – dokážu sa dostať zo začarovaného kruhu?

Ich deti často končia v detskom domove. Kvôli tomu *Úsmev ako dar* inicioval programy na „výchovu mladých dospelých“. Jedným z nich je aj projekt *Domováci domovákovi*, kde sa s mladými dospelými stretnú tí, ktorí sa niekde v živote zaradili. Sú to ľudia, ktorí sa nevzdali a vlastným úsilím sa dostali na rôzne vedúce posty alebo sú uznávaní v oblasti služieb. Niektorí sa stali kňazmi a jeden je dokonca riaditeľom detského domova, v ktorom sám vyrastal (detský domov Necpaly a jeho riaditeľ Ladislav Adamovič). Úlohou takéhoto programu je, aby mladí dospelí mali chuť a odvahu spraviť čo najviac preto, aby sa zaradili do bežného života. „Domováci“, ktorým sa to podarí, sú schopní postarať sa o svoju rodinu a teda ich deti nemusia skončiť v detskom domove.

Je úlohou vás, dobrovoľníkov, istým spôsobom nahradiť deťom rodinu, ktorú stratili? Je možné rodinné vzťahy vôbec niečím nahradiť?

Myslím si, že rodina sa nedá nahradiť. Od svojej „sestry“ som pri jednom rozhovore počula: „Vieš, mama je mama, nech je, aká je.“ Nemyslím si, že našou úlohou je nahrádzať rodičov, práve naopak. Ak je to možné, chceme, aby deti boli v kontakte so svojimi rodičmi – ak o ne javia záujem. Nás dobrovoľníkov vnímam ako „zdravotné sestry“. Teda ako niekoho, kto je tu, keď potrebujú poradiť, vypočuť, podať pomocnú ruku, obviazať

koleno a zalepiť náplast,... no lekárom je jedine Boh a jedine On môže uzdraviť všetky zranenia.

Koľko dobrovoľníkov máš na starosti?

Momentálne 14 dobrovoľníkov v štyroch samostatných skupinách. Sme taká malá hŕstka, pretože v Prešovskom kraji sa pôvodná pobočka *Úsmev ako dar* zlúčila s košickou pobočkou. Mnohí ľudia z rôznych príčin už nestíhali byť dobrovoľníkmi, a tak v našom kraji dobrovoľníctvo na pár rokov utíchlo. Teraz sa ho snažíme nanovo oživiť a do spolupráce prilákať čo najviac zodpovedných ľudí.

Akým spôsobom prebieha nábor a „výberové“ konanie?

V rôznych oblastiach Slovenska sa nábor robí rôznym spôsobom. Ja som oslovovala žiakov v škole, kde pracujem, na stretnutiach mládeže v cirkevnom zbore, odkiaľ pochádzam. Tiež prostredníctvom iných dobrovoľníkov, ktorí túto myšlienku šírili medzi svojimi známymi a spolužiakmi. V prvom rade sa záujemcom snažím vysvetliť, o čom *Úsmev ako dar* je, pretože mnohí nás poznajú iba cez finančné zbierky a o našej práci toho veľa nevedia. Mám pripravenú prezentáciu, ktorá mapuje naše aktivity, aby potenciálni dobrovoľníci mali predstavu o tom, do čoho ich pozývam. Ak prejavia záujem, vezmeme ich na niektoré zo stretnutí s deťmi, aby s nimi mali priamy kontakt a mohli sa rozhodnúť, či sa chcú naozaj pridať.

Čo ak zistíš, že medzi uchádzačmi je niekto, kto sa na to vyslovene nehodí?

Väčšinou takí ľudia ani neprejavujú záujem o prácu s deťmi. Najviac sa to však vykryštalizuje pri prvom stretnutí s nimi. Následne sa s uchádzačmi o dobrovoľníctvo rozprávam, aký z toho majú pocit a tiež im dávam spätnú väzbu o ich prístupe k deťom. Každý záujemca musí absolvovať Anjelskú akadémiu, čo je ško-

lenie pre dobrovoľníkov. Po jej ukončení dostanú osvedčenie s právomocou navštevovať detské domovy v mene *Úsmevu ako dar*. Samozrejme, že ak daný človek vôbec nemá vzťah k deťom a správal sa nevhodne, určite by som mu nedovolila, aby ich naďalej navštevoval.

Vieme definovať kritériá, ktoré by mal ideálny dobrovoľník spĺňať?

Neviem, či existuje ideálny dobrovoľník, pretože sme len ľudia, ale určite by mal byť empatický, trpezlivý, veselej povahy, mal by mať vzťah k deťom alebo tínedžerom. Mal by byť do istej miery bláznivý – teda ochotný sa pre deti aj „zhovadiť“ (deti to potrebujú) a hlavne ochotný rozdávať lásku.

Je medzi dobrovoľníkmi viac študentov alebo zreých dospelých ľudí?

V každom kraji je to rôzne. Berieme medzi seba aj mladších, aby sme ich zaškolili – postupne dozrievajú, vekovo aj mentálne. Niektorí dobrovoľníci už majú svoje vlastné rodiny. Viest skupinu dobrovoľníkov môže len ten, kto už mal 18 rokov.

S akou motiváciou prichádzajú?

Najčastejšie preto, že chcú tráviť čas s deťmi. Nedostávajú za to žiadnu výplatu. Robíme to preto, lebo chceme. Často sa k nám pridávajú bývalí domováci – cítia, že príklad bývalého domováka je tým najlepším príkladom. Deti vedia, že sa do ich situácie vedia vcítiť lepšie ako my, ktorí sme nevyrástli v detskom domove. Najväčšou motiváciou je spätná väzba od detí.

Ako prebieha bežné stretnutie dobrovoľníka s dieťaťom?

Dobrovoľníci sú zameraní rôzne. V priebehu minulého roku som deťom robila niečo ako detskú besiedku – v ekumenickom duchu, keďže ostatné dobrovoľníčky boli zväčša gréckokatolícky.

Spievali sme, hrali sme s deťmi hry, ja som mala výklad biblického príbehu. Niektorí dobrovoľníci sa zameriavajú na tvorivú, kreatívnu činnosť, iní na šport. V Košiciach vznikol klub domácich úloh – do krízových centier chodia dobrovoľníci, ktorí sa s deťmi učia. Všetko záleží od toho, akú vidíme potrebu.

Ako dlho dobrovoľník dieťa, resp. skupinu detí sprevádza?

Naša skupina dobrovoľníkov na Východe sa nevenuje len jednému konkrétnemu detskému domovu. Snažíme sa obsiahnuť celé Slovensko. Samozrejme, pravidelne navštevujeme deti v našom regióne. Periodicita návštev závisí od pracovných alebo študentských povinností konkrétneho dobrovoľníka. No aj deti v iných krajoch, ktoré poznáme z letných táborov, chceme navštíviť aspoň raz za pol roka. Stala sa z nás jedna veľká rodina, navzájom sa poznáme. So staršími tínedžermi komunikujeme aj prostredníctvom sociálnych sietí. Deti chápu, že niektorí dobrovoľníci sa im venujú pravidelne, iní prichádzajú iba sporadicky a ukážu sa len raz za čas. Dôležité je, aby sme prišli, keď im to sľúbime, aby sme dodržali slovo.

Vediete dobrovoľníkov k tomu, aby sa na deti príliš emocionálne neviazali, alebo je to – naopak – vítané?

Je to skôr vítané, nemôžeme si od detí držať úplný odstup. To sa jednoducho nedá. Inak by naša práca nemala zmysel. Aj pedagóg by mal mať so svojim žiakom vzťah. Aspoň ja nedokážem učiť tak, aby som si k deťom nevytvorila vzťah. Je to pre ne dôležité, potrebujú to. Ľudí, ktorí ich usmerňujú, majú okolo seba dosť. Potrebujú skôr kamaráta a človeka, ktorý by tu bol pre nich.

Samozrejme, treba zvažovať hranicu. Hlavne, ak ide o mladých dobrovoľníkov (*smiech*), chlapcov alebo dievčatá.

Zvyknú sa vytvoriť aj skutočne hlboké väzby, ktoré prekračujú hranice zariadenia?

Áno, vznikajú prirodzene. Ja som napríklad vzťahovou osobou pre jedného chlapca. Mám úradné povolenie, že si ho môžem po dohode s vedením detského domova brávať domov. Sú ľudia, ktorí si deti časom adoptujú. Predseda *Úsmevu ako dar* Jozef Mikloško má okrem svojich vlastných piatich detí aj tri adoptované.

Nedochádza k tomu, že deti potom na seba žiarlia?

Keď sme v kolektíve deti, snažíme sa, aby sme jedno dieťa pred druhým neuprednostňovali. Nesmú mať pocit, že pre nás nie sú dosť zaujímavé. Postupne má každé dieťa svojho „tútora“, ktorý si ho občas berie. Nie je právne možné, aby si dobrovoľník k sebe domov brával väčšiu skupinu detí.

Čo s deťmi, ktoré si držia odstup? Máte pomôcky, ktoré vám pomáhajú pri prvom kontakte s nimi?

Na začiatku s nimi hráme zoznamovacie hry. Pomáhajú nám tiež vychovávatelia, ktorí deti poznajú a vedia nám vysvetliť, ako sa v určitých situáciách správajú. Ak sú niektoré deti utiahnuté, snažíme sa zistiť, aké majú záujmy a čo rady robia. Podľa toho potom nastavíme naše aktivity tak, aby sme ich zaujali. Nenútime ich, snažíme sa ich zapojiť nenápadne. Ak deti rady kreslia a my pridáme s futbalom, tak sme neuspeli.

Stretla si sa už s odmietnutím?

Ťažšie sa mi nadväzoval kontakt s chlapcom, ktorý vystriedal tri profi rodiny a vrátili ho aj zo štvrtej, aj keď sú s ním v kontakte a občas si ho berú domov. Nezanavreli na neho, ale návrat z rodiny do detského domova bol pre neho taký ťažký, že robil problémy v škole, držal si odstup od ľudí, bol nevraživý. Chvíľu

som rozmýšľala, ako na to. Chcela som, aby vedel, že mi na ňom záleží, aj keď ma od seba odháňa. Keďže ma odmietal vypočuť, rozhodla som sa, že mu napíšem list. Ubezpečila som ho, že ho mám rada a že som tu pre neho, aj keď zažil mnohé sklamanie a neistotu: „Kedykoľvek by si chcel, príď za mnou.“ A zabralo to!

Ako vás vnímajú zamestnanci zariadení, do ktorých prichádzate? Prijímajú vás medzi seba, alebo ste pre nich cudzorodý prvok?

Neviem, s akými reakciami sa stretávajú na ostatných miestach, my väčšinou s pozitívnymi. Riaditelia aj vychovávatelia sú radi a tešia sa na to, čo vymyslíme. Nechceme vedenie zariadenia a deti stavať proti sebe, práve naopak, snažíme sa, aby spolu vychádzali dobre.

Majú s vami deti lepšie vzťahy ako, napríklad, s vychovávateľmi?

Žiaľ, často to tak je, aj keď vychovávatelia sú s nimi najčastejšie a mali by zastupovať rodičov v ich neprítomnosti. Česť výnimkám a ľuďom, ktorí to chcú skutočne robiť. Vychovávateľom sa snažíme pomáhať, aby sme im uľahčili prácu. Časom sa „odviažu“ a majú iný, otvorenejší prístup voči deťom. Niekedy mám dojem, že sa boja: keď k deťom nebudem iba

prísny a viac im dovolím, čo ak ma potom nebudú rešpektovať? Ale opak je pravdou.

Čo v prípade, ak to niekto emocionálne nezvládne? Keďže ide o prácu, pri ktorej je ťažké držať si odstup...

Nikto z dobrovoľníkov nie je sám, pracujeme v tíme. Raz do mesiaca sa stretneme a hovoríme o tom, s akými problémami sme sa stretli. Máme sa na koho obrátiť. Keď odchádzam zo zariadenia, je mi vždy smutno. Snívam o vlastnom detskom domove a najradšej by som si ich všetkých svojich „zlatúšikov“ zobrala so sebou. No hneď na začiatku som si musela uvedomiť, že situáciu nezmením a obidve strany to musia prijať tak, ako to je. Mojm osobným úspechom je už to, ak deťom pomôžem urobiť jeden krok dopredu. Keby sme nerobili aspoň túto dobrovoľnícku činnosť, tak tým deťom neostane už nič. Boli by úplne stratené a mali by pocit, že o nich nikto nemá záujem.

Prichádzate do kontaktu s príbuznými deťmi, ktorí ich občas navštevujú?

Áno, s niektorými rodičmi sa stretávame, ak prideme na návštevu v rovnakom čase. Niekedy si aj deti želajú, aby sme sa stretli. Je to dobré, lebo rodičia sa môžu cítiť nami ohrození. Keď nás spoznajú osobne, tak pochopia, že chceme pomôcť. Zvlášť v tých prípadoch, ak sa deti dostanú do domova kvôli zlej finančnej situácii v rodine. Viacerým *Úsmev*

ako dar prakticky pomohol nájsť bývanie a prácu, deti sa reálne vrátili do rodiny. Niekedy stačí urobiť máličko pre to, aby rodina mohla byť spolu.

Ako deti vnímajú svoje pôvodné rodiny – dokážu rodičom odpustiť?

Je to individuálne – záleží od dôvodu, pre ktorý sú v domove. Snažíme sa deťom vysvetliť, že odpustiť je dôležité, ak sa chcú v živote posunúť ďalej. Psychologicky je dokázané, že bez odpustenia deti v budúcnosti patologicky opakujú chyby svojich rodičov.

Zvyčajne menšie deti zvyknú hovoriť o svojich rodičoch pekne – majú sklony si ich idealizovať a dúfať, že sa zmenia a prídu si pre nich. Starší sú kritickejší. V rozhovore sa ich snažím viesť k tomu, aby našli na rodičovi aspoň jednu peknú vec, za ktorú si ho môžu vážiť. Podporujeme ich v tom, aby sa o svojich rodičoch vyjadrovali pekne.

Čo ak sa vám dieťa zverí s vážnym problémom – aké máte možnosti, aby ste mu ho pomohli riešiť?

Komunikujeme o tom s vychovávateľmi alebo našimi psychológmi, ktorí vedia poradiť, ako daný problém riešiť. Dobrovoľník je len akýmsi sprostredkovateľom, jeho primárnou úlohou nie je situáciu riešiť.

Je medzi dobrovoľníkmi viac ľudí veriacich alebo bez vyznania, ateistov?

Úsmev ako dar nie je náboženská ani cirkevná organizácia, ale dodržiavame biblické hodnoty a každý, kto ich ctí, je vítaný. Máme medzi sebou aj ateistov, ale musia dodržiavať kresťanské zásady a rešpektovať ich. Sú to hodnoty odpustenia, vzájomnej pomoci, premeny nenávisťi na lásku, trpezlivosti, ochoty...

Chcem, aby deti vedeli, že som veriaci človek a že sa za ne modlím. Na tábore ich ukladám na spánok pusou a krížikom na čelo, tak ako to robila moja mama. Budím ich pohladením, aby aspoň raz v roku zažili iné ráno, aké zažívajú v detskom domove, kde ich hekticky budia všetkých naraz.

Máš od detí niečo na pamiatku?

Áno, vždy mi niečo na pamiatku vyrobia a všetko si odkladám, nič nevyhadzujem (*smiech*). Mojm najväčším hnacím motorom je strom spätnej väzby, ktorý sme si vyrobili na jednom tábore. Po-tešilo ma, že na lističky mi deti napísali samé pozitívne veci. Oceňovali to, čo som dovtedy považovala za samozrejmosť

Čo ti napríklad písali?

Ďakujem ti, že si ma vypočula. Ďakujem ti, že si ma neodsúdila a stála si pri mne aj v ťažkých chvíľach... Ten strom spätnej väzby mám nalepený na dverách a je to to prvé, čo vidím, keď ráno otvorím oči. Keď som smutná, alebo sa cítim frustrovaná z bežných vecí, tak ma to povzbudí a posunie ďalej. ■

STARČEKOVA ODPOVEĎ

ŽIVÉ SLOVO

Neďaleko dediny pri studničke sedel starček. Z dediny prišli tri ženy s vedrami pre vodu. Zhovárali sa o svojich synoch. „Môj syn je najsilnejší z celej dediny“, vraví prvá. „Môj syn je najveselší v celom okolí“, vraví druhá. Tretia žena mlčí.

„A či sa ty nepochváliš svojím synom?“, nabáda ju tie prvé. „Neviem, čo by som také zvláštne o ňom mala povedať“, povedala skromne tretia žena.

Z dediny sa blížila traja chlapci. Prvý vyskakuje, robí stojky a chodí na rukách. Druhý si veselo popískuje. Tretí pribieha k studni, berie vedro tretej ženy a pomáha jej ho niesť. Ženy sa obracajú k starčekovi, ktorý vypočul ich rozhovor o synoch a hovoria: „Starký, či vidíte tých našich synov?“ Starček im odpovedá: „Akých synov?, vidno iba jedného.“

Živá slova 1/ 1971, vybral Peter Kailing

O VĎAČNOSTI

JAN KOMRSKA (Zbor CB Bratislava, Cukrová)

Nedávno ma v našom zbere na Cukrovej ulici v Bratislave požiadali o príhovor pred modlitebnou chvíľou. Mal som odpovedať na otázku „Čím žiješ?“ Je nebezpečné položiť takúto otázku staršej osobe, pretože hrozí, že namiesto súčasnosti, bude hovoriť o minulosti. Ja som chcel v odpovedi zdôrazniť, že chcem žiť vďačne, chcem byť vďačný, a to si vyžaduje obzrieť sa do minulosti.

Výzva byť vďačný je v Písme (v Roháčkovom prekl.) uvedená dvakrát. V liste Kolosanom (3, 12–15) je zoznam viditeľných znakov, ktoré nás majú charakterizovať: milosrdný súcit, dobrotivosť, pokora, miernosť, trpezlivosť, vzájomné znášanie a odpúšťanie, láska, pokoj a na konci zoznamu je ako imperatív: buďte vďační. V liste Hebrejom (12, 28) je výzva k vďačnosti pretlmočená v ekumenickom preklade ako „zachovávajme si milosť“.

Apóstol Pavol v liste Galatanom (5, 22) vymenúva druhy ovocia Ducha: láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, sebaovládanie. Ovocie Ducha sa takmer zhoduje so zoznamom znakov v liste Kolosanom. Vďačnosť medzi deviatimi druhmi ovocia nie je priamo uvedená. Ja ju tam však čítam v prieniku radosti, láskavosti a vernosti. Byť verný v láskavosti a radosti vlastne znamená byť vďačný. Možno teda povedať, že aj vďačnosť je ovocím na strome Ducha.

Vďačnosť za ľudí

Ak by som mal svedčiť o všetkom za čo som, alebo mal by som byť, vďačný vo svojom živote, trvalo by to veľmi dlho.

Sústredím sa preto len na jednu oblasť života v ktorej stále objavujem dôvody pre vďačnosť. Chcem niečo povedať o vďačnosti za ľudí zo svetského prostredia. Či boli niektorí z nich kresťania neviem. No viem, že ovplyvnili môj život. Počul som už veľa svedectiev kresťanov o tom, aké museli znášať príkoria zo strany neveriacich. Moja skúsenosť je iná, musím vysloviť za ľudí zo sveta vďačnosť. Mám problém vyloviť v pamäti svetských ľudí, ktorí by mi v živote krivdili alebo ublížili. Asi som tým výnimočný a požívam mimoriadnu Božiu priazeň a súčasne ochranu. Ľudia sa často sťažujú na to, ako im tí druhí robili zle a spomínajú, ako sa s tým museli, niekedy veľmi ťažko, vyrovnávať. Môj príbeh je celkom iný.

Nikdy na tom istom meste

Narodil som sa predčasne a lekári, pripomínam, že v nemeckom protektoráte v čase 2. svetovej vojny, ma museli „dopracovať“ a vďačím im za fyzický život. Vďaka otcovmu pôsobeniu v armáde sme sa často sťahovali, do škôlky som chodil ešte v svojom rodisku, v Kutnej Hore, do prvej triedy som nastúpil v Hraniciach na Morave, do štvrtej v Lipníku nad Bečvou a tu som základnú školu dokončil, avšak až

po ročnom pobyte v Ružomberku, kde som chodil pol roka do šiestej a pol roka do siedmej triedy. Nutným prestupom vďačím zrejme za schopnosť prispôbovania sa vonkajším podmienkam.

Na konci 50-tych rokov došlo pod vplyvom západu k istej miere zmiernenia proti náboženského útlaku a pre záujemcov sa otvorila možnosť vyučovania náboženstva v školách. Vládcovia predpokladali, že sa zo strachu takmer nik neprihlási. V základnej škole v Lipníku prihlásil na evanjelické náboženstvo troch synov vyšší dôstojník miestnej vojenskej školy. Vzbudilo to značný rozruch a vojenský páni sa radili, čo s Komrskom urobiť. Vďaka, že aj medzi nimi boli slušní ľudia a nerozhodli previniť rúzne vyhodit z armády, ale riešili to, s ohľadom na jeho štyri deti, preložením do Bratislavy. Napriek epizóde s náboženstvom, a tým, že som nebol v pionierskej organizácii, ma s výhradami, ale predsa, ešte v Lipníku prijali na strednú školu a asi o tri mesiace, po presťahovaní celej rodiny do Bratislavy, som tu mohol nastúpiť na strednú školu vďaka jej riaditeľovi, bývalému dôstojníkovi, ktorý poznal otca. Vďaka vojenským pánom v Lipníku nad Bečvou, sme sa celá rodina dostali do zboru CB v Bratislave, kde som prežil duchovné prebudenie a prijal výzvu stať sa kresťanom.

Architekt v službách štátu a cirkvi

V prvom ročníku na stavebnej fakulte vysokej školy som počas trojmesačnej praxe na stavbách na Štrbskom plese pracoval v skupinke s kolegom, o ktorom som sa až po rokoch dozvedel, že to bol aktívny spolupracovník ŠTB. Vďaka, že som tým prešiel bez nejakých obvinení a postihov. Po treťom ročníku som sa hlásil na štúdium architektúry a k prijatiu mi pomohol príhovor známeho fotografa Kamila Vyskočila (z Bratskej jednoty baptistov) u vplyvného funkcionára školy. Mimochodom tento funkcionár, neskôr po potlačení obrodného procesu v roku 1968, bol jedným z hlavných normalizátorov na fakulte a v zväze architektov. Ale za jeho zásah v môj prospech som vďačný. Počas práce na Stavoprojekte po absolvovaní vysokej školy, som pracoval na projekte modlitebne do Bardejova a keďže som to nesťahoval, vypýtal som si neplatené voľno na tri mesiace, čo bolo vtedy nezvyčajné. Dostal som ho a až pri vymeriavaní dôchodku som zistil, že ku žiadnemu prerušeniu súvislej práce nedošlo a neznamenalo to

teda zníženie dôchodku. Vďaka neznámym úradníkom. Výstavba modlitebne na Cukrovej ma zastihla, keď som pracoval na Štátnom inštitúte urbanizmu a územného plánovania. Projekt na ktorom som pracoval v roku 1976, počas výstavby bol ocenený ako najlepší projekt inštitútu v tom roku, hoci som na úkor práce na ňom trávil veľa času na stavbe. Vďaka Bohu, ale aj tým zabudnutým hodnotiteľom mojej práce.

Po stavbe na Cukrovej nasledovala stavba v Prešove. Vtedy sa už prišlo na to, že také veľké stavby nemôže podľa zákona projektovať jednotliviec, ale štátny projektový ústav. Pán Kmeť z ministerstva kultúry s tajomníkom cirkvi Milanom Jurčom sa vybrali požiadať riaditeľa môjho pracoviska, aby som mohol oficiálne projektovať modlitebňu v Prešove. Riaditeľ to striktnie odmietol. Potom si ma zavolať a v prítomnosti námestníčky na mňa nakričal. Námestníčka vyslovila polutovanie nad tým, že takému spiatočníkovi umožňujú doktorandské štúdium na akadémii vied. Neviem, kde sa vo mne nabrala odvaha, či drzosť, že som riaditeľovi po jeho zákaze navrhovať kostoly, odpovedal, že si vo voľnom čase budem robiť čo ja budem chcieť.

Projekt stavby v Prešove, ktorý sme už mali takmer nakreslený, prevzal v projektovom ústave kultúry v Prešove môj kolega z fakulty (po šesťdesiatom ôsmom vyhodený z komunistickej strany) a napriek nevôli svojho šéfa ho dopracoval po stavebné povolenie. Vďaka som mu neskôr verejne vyslovil pri výročnom stretnutí absolventov ročníka vysokej školy. Moja práca pre cirkev a neochota sa podriaďiť riaditeľovi síce nahnevala, ale ukázalo sa, že to bol férový chlap. Nielenže ma nijako nešikanoval, ale naopak na mňa tlačil všetkými možnými spôsobmi, aby som dokončil dizertačnú prácu a nie len to, vysielal ma na lukratívne služobné cesty do západného Berlína. Niektoré rozhodnutia riaditeľa mali však zrejme za cieľ preveriť môj charakter a podrobiť ma skúške. Ako inak si mám vysvetliť vyslanie na služobnú cestu, z odborného hľadiska bezvýznamnú, do Rumunska v dvojici so starým komunistickým funkcionárom? Služobná cesta bola plná opulentných hostín a cestou vlakom som si mohol vypočuť, ako môj spolupracovník zakladal v Maďarsku ľudové milície. Zrejme medzi nami malo dôjsť ku názorovému konfliktu, ja som však držal jazyk za zubami. Ďalšia skúška prišla, keď riaditeľ zaradil do mojej pracovnej skupiny známeho disidenta profesora Miroslava Kusého, ktorý už bol zamestnancom ústavu ako robotník a zo západu za to zaznievala kritika. Som vďačný, že som mohol spolupracovať s odborníkom v politológii a sociológii a viesť neformálne rozhovory so vzácnym človekom aj za cenu, že som musel chodiť na vypočúvanie tajnou službou. Profesorovi som povedal, aby ma neinformoval o svojich plánovaných disidentských aktivitách, aby som sa náhodou pred tajnými nepreriekol. Vďaka aj za toto obdobie v živote a za to, že som mohol stáť medzi

ľuďmi z nepriateľských táborov. Osobitná vďaka bývalému riaditeľovi za jeho postoj ku mne.

Z praxe do teórie

Po roku 1989 sa moje pracovisko začalo rozpadáť. A vtedy mi zatelefonovala bývalá kolegyňa, že zakladá novú katedru na Fakulte architektúry a vyzvala ma, aby som sa prihlásil na konkurz na miesto pedagóga. Po konkurze som nastúpil na fakultu na konci roka 1990. S kolegyňou sme sa rešpektovali, hoci naše názory a najmä hodnotové postoje boli dosť rozdielne. Vďaka aj za túto kolegyňu, ktorá mi pomohla prejsť do univerzitného prostredia a prežiť tam viac ako polovicu môjho aktívneho života.

V osobnej kariére na univerzite som však nepostupoval smerom ku docentúre a profesúre ako niektorí moji kolegovia. V takejto situácii som veľakrát počul hlasy o tom, že niekomu sa umožňuje kariérny postup a niekomu nie. Isteže – v posudzovaní práce kolegov a ich spôsobilosti pre akademický kariérny postup, je aj veľa subjektivismu. Ja však prehlasujem, že môj postup bol plne v mojich rukách a na strane tých, ktorí mali posudzovať moje úsilie bolo skôr povzbudzovanie ako prekážky. To, že som uprednostnil iné veci pred ťahom za kariérnym postupom bola moja vec. Som vďačný za všetkých, ktorí ma podporovali. Z mojich rovesníkov, dnes už tiež dôchodcov, aj tých s docentúrami, som dnes azda najčastejšie poverovaný bývalým pracoviskom vypracúvať posudky diplomových a dizertačných prác. Vďaka aj za toto uznanie.

Poznámka na okraj

Doteraz som vyjadroval vďaka za niektorých svetkých ľudí, ktorí ma sprevádzali vo výchove a profesionálnom živote. Chcem sa ešte krátko zmieniť o oblasti, ktorú máme viacerí spoločnú. Reč je o šoférovaní a problémoch s kolíziami v prevádzke automobilu. Ako asi každý vodič kriticky hodnotím počinanie iných vodičov a tých, ktorí sa vyskytujú v cestnej premávke. Opäť, aj v tejto oblasti, som si vypočul mnoho príbehov o tom, ako iní spôsobili rozprávačovi nebezpečné situácie alebo havárie. Aj v tejto oblasti som iný. Pri spôsobovaní ťažkostí a kolízií som takmer celkom sebestačný. Ak sa dobre pamätám, tak som v svojej kariére zaznamenal asi sedem kolízií pri ktorých došlo ku škodám na vozidle, zväčša hlavne na mojom, vďaka Bohu bez poškodenia ľudského zdravia. Len jednu zo siedmich kolízií spôsobil iný vodič. Vďaka Bohu, za všetkých tých vodičov s ktorými som sa míňal, križoval, predbiehal alebo išiel súbežne, ktorí mohli urobiť chybu, ktorá by ma ohrozila a neurobili ju. Vďaka aj za všetkých policajtov, s ktorými som mal ako vodič niečo dočinenia. Najčastejšie ma pokutovali za prekročenie rýchlosti, vždy oprávnene a nikdy som nepocítil z ich strany žiadnu šikanu. Mnohí ľudia do sveta okolo mňa boli šľachetnejší ako ja, som za nich vďačný a prosím Pána Boha, aby ich požehnal. ■

Stavba rastie

Pomôžme Žiline!

Žilinský zbor sa pustil do rekonštrukčných prác zborového domu. Prestavba je nákladná. Každá, predovšetkým finančná pomoc je vítaná.

Príspevky prosíme na účet: **IBAN: SK34 7500 0000 0040 2303 3209**

Staršovstvo zboru CB v Žiline ďakuje všetkým štedrým darcom, ktorí finančne projekt podporili.

Začiatkom mája sa v priestoroch modlitebne Cirkvi bratskej
v Žiline uskutočnila konferencia

ZDRAVÁ RODINA

Organizátormi konferencie boli zbory Cirkvi bratskej v Žiline, Family Matters Ministry a Teleos, s.r.o. Na konferencii vystúpili vzácní hostia z USA **TIM A DARCY KIMMELOVCI**, ktorí sa problematikou a poradenstvom v oblasti rodinného života zaoberajú profesionálne. Na konferencii sa venovali predovšetkým jadrú rodiny – manželstvu. O výchove detí, ako prirodzenej súčasť rodiny hovoril **TIBOR MÁHRIK**. Využili sme prítomnosť hostí z USA na besedu, ku ktorej sa pripojili aj manželia **TÁŇA A TIBOR MÁRIKOVCI**. Besedu moderoval a na konferencii fotil **BOHUSLAV PIATKO**.

Manželstvo je zmluvný vzťah dvoch navzájom si odpúšťajúcich ľudí

Začnime možno trochu naivne - predpokladajme, že neviem o manželstve nič. Takže - čo je manželstvo?

Tim K.: To, čo robí dvojicu manželmi je verejné deklarovanie manželského sľubu. To je začiatok. No ja si myslím, že neexistuje nejaká univerzálna definícia manželstva. Naplnenie manželstva je pre každú dvojicu, pre každého človeka iné. Sú manželstvá, ktoré ľudia vytvoria, aby unikli z nejakej osobnej zlej individuálnej situácie, alebo sa ľudia zoberú preto, lebo očakávajú, že ten druhý naplní nejaké ich očakávania, potreby.

Tibor M.: Ja pod manželstvo rozumiem inštitúciu, kde muž a žena vytvoria istý záväzok zmluvy na celý život. Keď dvaja vytvoria kvalitatívne niečo nové - vytvoria jedno. Nemáme vhodné pojmy, ktoré by dostatočne vyjadřili to, čo sa vtedy deje. Terminológia z oblasti psychológie, sociológie a kulturológie nám v tom pomáha, ale hĺbku tajom-

stva manželstva nevystihne ani teologický slovník.

Som rád, že si povedal muž a žena. V dnešnom svete to nie je vždy tak. Čo si predstavíte pod tým: Dvaja vytvoria jedno?

Tim K.: Ako náhle dvaja vytvoria intímny fyzický vzťah, je to viac ako len fyzická rovina, je to bytostné prepojenie dvoch ľudí, zahŕňa to ich emocionálne, intelektuálne, spirituálne prepojenie, vzájomnú väzbu na všetkých úrovniach. Keď dvaja vytvoria jedno, už nikdy nebudú ani na individuálnej rovine to, čo boli predtým. To spojenie ich zmení. Vieme, že to má svoj pôvod v Písme - v druhej kapitole Genezis. Spojenie dvoch v jednom je Boží zámer. Tak je to v prvom manželstve, ktoré Boh vytvoril. A týmto sa vytvoril vzor, akási šablóna, podľa ktorej má tento Boží zámer so fungovať a prechádzať z generácie na generáciu. Ale diabol si povedal, že zaútočí už na toto

prvú spojenie a tým sa mu podarí zničiť Boží zámer.

Táňa M.: Manželstvo stojí v centre príbehu stvorenia z Raja. Preto moc temna atakuje súžitie muža a ženy. Nielen v snahe ho úplne zničiť, ale aj v tom, aby odklonila potenciál a silu, ktorou manželstvo disponuje.

Sú manželstvá veriacich a neveriacich ľudí. Zostaneme pri tých prvých, lebo sme v spoločnosti veriacich. Napriek tomu, ešte jedna otázka z roviny nevediaceho: Ak teda manželstvom naplníme Boží zámer, dvaja vytvoríme jedno, aké miesto má v tomto spojení Boh?

Tim K.: Problém je v tom, že ani keď sú dvaja spojení v jedno, nie sú kompletní, nevytvoria úplnú jednotu. Hovorili sme, že diabol tento Boží zámer sleduje a pokúša sa ho zmařit. To si všimnime v tretej kapitole Genezis. Akonáhle hriech prenikol do stvorenia, ani muž ani žena nie sú v po-

riadku. Pôvodne nás Boh stvoril tak, aby nemusel do našich vzťahov vstupovať. Bez ohľadu nato, či uzavrieme manželstvo alebo nie. Ale prišiel hriech... Pád človeka však skomplikoval situáciu.

Tibor M.: Asi by nebolo by presné, keby sme povedali, že manželstvo nemôže byť bez Boha. Môže byť bez Boha istým spôsobom. Záleží na tom, čo pod tým myslíme. Niektorí manželia pozývajú do svojho života Boha, iní nie. Boh však aj s nimi zvláštnym spôsobom je, hoci o tom nevedia, ani si to neuvedomujú. Ale ak má manželstvo dosiahnuť svoje maximum, tak to bez Boha nejde.

Boh je v našich manželstvách prítomný, alebo by mal byť prítomný – a predsa sa rozpadávajú aj manželstvá veriacich. Ako je to možné? Za našej mladosti rozvod v evanjelickom spoločenstve veriacich prakticky neexistoval.

Tim K.: Aj v Biblii môžeme sledovať isté cykly vzostupu a pádu. Boli obdobia, keď život v Izraeli rozkvital a tie vystriedali obdobia pádov. V západnej kultúre toto obdobie pádu, ak to tak môžeme nazvať, prišlo niekedy v období 70–80-tych rokov minulého storočia. O živote v Amerike môžeme pokojne hovoriť, že žijeme v postkresťanskej dobe. To, čo sme považovali kedysi za bežný štandard sa jednoducho stratilo. Kresťanské štandardy nefungujú.

Je v Amerike rozvodovosť veriacich vysoká?

Tim K.: Nemám po ruke štatistiky, ale je to pomerne vysoké číslo. Buďme k sebe úprimní – musíme priznať, že skutočne hlboko zakorenené a úprimne žité vyznávačské kresťanstvo už nie je bežné ani v tzv. kresťanských kruhoch. A možno ani my, čo sme pri tomto stole, nie sme výnimkou. Ukazuje sa, že okoliťá kultúra má mimoriadne silný vplyv na kresťanstvo a z kresťanstva sa stal životný štýl, ktorý je pomerne komfortný, pohodlný a egocentrický, akceptovaný aj

v kresťanskom spoločenstve. Zažívame epidemický rozklad manželstva. Nielenže rozvod sa stáva akceptovanou skutočnosťou, ale v kurze sú alternatívne formy spolužitia.

Si skúsený rozhladený kazateľ – ako je to na Slovensku?

Tibor M.: Keď som prišiel do prostredia Cirkvi bratskej pred 35 rokmi, bolo mi povedané, že rozvod je medzi kresťanmi neznámy. Vtedy to bola pravda. Dnes je to inak. Počet rozvodov v evanjelických spoločenstvách stúpa. Podľa dostupných informácií však v kresťanskom prostredí rozvodovosť je pred-

sa len pozorovateľne nižšia, ako v sekulárnom. Ide o zložitý problém doby a kultúry. Rozpad rodiny tak predstavuje výzvu pre cirkev 21. storočia. Nielen v zmysle zápasu o jej kvalitu a stabilitu, ale tiež aj v tom, či cirkev dokáže prijať medzi seba tých, ktorým sa manželstvo rozpadlo. Či dokáže reflektovať tieto javy a stane sa komunitou, ktorá je inkluzívna a ponúka reálne východiská založené na podstate evanjelia. Spomínam si na slová nebohého banskobystrického biskupa Rudolfa Baláža, ktorý svojho času na púti v Šaštíne povedal: My si len myslíme, že sme kresťanská krajina. Nie sme! Sme pohanská zem

a evanjelium musí na Slovensku znovu zaznieť a byť zvestované.

Darcy K.: Ak na západe chce byť niekto kresťanom, tak ho to nestojí vôbec nič – prakticky s kresťanským životom nesúvisí žiadne obeť, žiadne obmedzovanie. Namiesto toho, aby sme akýmsi spôsobom viditeľní so svojim zápasom o svätý život pred Bohom, sme tak prepojení s okolitou kultúrou, tak sme jej podľahli, že nás ani nevidno. Jednoducho sme s ňou splynuli. Namiesto toho, aby sme boli soľou svetu a pozitívne ho ovplyvňovali, dochádza k tomu, že svet preniká do našich radov, do cirkví a ovplyvňuje kresťanov negatívne. A práve

vysoká rozvodovosť je jedným zo znakov tohto procesu.

Obidva páry žijete v dlhoročných manželstvách. Nikdy neprišlo pookúšenie rozísť sa? Otázka pre ženy(?)

Darcy K.: Myslím si, že nám nič podobné ani neprišlo na um. Ale to nie je len výsledkom nášho presvedčenia. Veľmi úzko to súvisí s tým, že my sme vedeli, že také myšlienky môžu prísť a už keď sme sa brali sme sa na to pripravovali a povedali sme si, že v žiadnom prípade nehoďíme flintu do žita a nezabalíme to.

Táňa M.: Nikdy som neolutovala, že som do tohto manželstva

vstúpila, ani to nie, že som do manželstva vstúpila pomerne skoro. V manželstve môj život nadobudol iný rozmer. Niekto má pocit, že v manželstve stratil svoju osobnosť, ja som naopak mala pocit, že moja osobnosť dostala nový impulz, nový rozlet, že dočiahnem niekam, kam som predtým nedočiahla.

Vedeli by ste aj pomenovať to, čo vám pomohlo preniesť sa cez krízy?... lebo tie určite boli...

Tibor M.: Aj keď si oslovil ženy, zapojím sa aj ja. Napriek veľmi zložitým momentom, ktoré sme prežili v manželstve, som nikdy nepochyboval o tom, či je Táňa tá pravá žena, ktorú mi dal Boh. A nikdy som neuvažoval o tom, že by som odišiel, alebo ju vymenil... Zrejme práve preto, lebo ten počiatkový záväzok pred Bohom bol veľmi silný a nepochybniteľný. Krízy sa vtedy stávajú priestorom osobného rastu, novej synergie vzťahu a porozumenia vlastného príbehu života, ktorého spoluvorcom je zvrchovaný Boh. Je to čas, kedy treba spolu zabráť a hľadať cesty, ako ďalej.

Darcy K.: U nás obidvoch, aspoň si myslím, že môžem hovoriť za obidvoch, to bol vždy veľmi silný záväzok voči Bohu a oddanosť Bohu.

Tim K.: Život je ako krajina, ktorá má svoje kaňony, nečakané prepadliny a hlboké údolia cez ktoré bolo treba prejsť. To je príbeh ľudstva, teda aj náš. A tie údolia človeka buď posilnia, alebo prídu a potom sa ťažko z nich vyмотаť. My sme si povedali – ani nás zložitosti života neobídu, ale sú príležitosťou robiť jasné rozhodnutia. Buď nás to položí, alebo nás to posilní a potom môžeme ísť ďalej. A nám sa podarilo vždy problémy prekonať tak, aby sme mohli ísť spolu ďalej. To je ten záväzok pred Bohom.

Darcy K.: Treba povedať, že tieto prechody cez rokliny a údolia nás priblížili aj k Bohu ale aj sme sa dostávali čoraz bližšie aj k sebe. Takže nie je možné zo

spoločného života vynechať Božiu milosť, pretože práve v tých najťažších časoch, keď sa nám podlamovali nohy, sme čerpali silu z Božej milosti.

Na seminári ste povedali: Nechýba nám láska, ale milosť... Mali ste na mysli, že keď zlyháva láska, zachraňuje milosť?

Darcy K.: Láska je to, čo mi pomohlo, aby som sa vydala a milosť je to, čo mi pomáha v manželstve vytrvať.

Keď prišli krízy, riešili ste ich spoločne, alebo každý zápasil so svojou krízou sám?

Tim K.: Záleží od toho, čo to je za kríza. Niektoré problémy som musel riešiť sám. Ja som spravil v manželstve zmatok/chybu ja to musím riešiť. Ale niektoré udalosti, čo sa objavili v živote, bolo treba riešiť spoločne.

Darcy K.: Také problémy, napríklad, môžu priniesť do vzťahu deti, môžu to byť zdravotné problémy...

Tim K.: Ešte by som dodal, že žiadnu dvojicu problémy neobídu a cez ne sa musia či už jednotlivu alebo spoločne prebojovať. Ale bojovať sa dá, aj medzi sebou, ale aj voči niekomu či niečomu, slušne, no dá sa bojovať aj neférovu.

Darcy K.: A treba sa priznať aj k tomu, že nie vždy sme zvolili dobrý spôsob boja... ale milosť bola pri nás...

Tim K.: Ešte sa v tejto súvislosti vrátim k tej úplne prvej otázke: Čo je manželstvo? Definoval by som ho ešte inak – manželstvo je zmluvný vzťah dvoch navzájom si odpúšťajúcich ľudí.

Tibor M.: Ešte k otázke konfliktov. Niektorí ľudia, keď sa manželstvo dostane do nejakej krízy a začína zadrhávať, obviňujú krízu, okolnosti, iných ľudí: „Nebyť krízy, toho, tamtoho...“, mohlo všetko byť inak!“ Je to chybná úvaha a postoj. Výhovorky, ktoré nie sú dôstojné človeka. V skutočnosti kríza je akási zápalka, ktorá sa objaví v miestnosti – a ak tam je plyn, tak to vybuch-

ne. Ak tam však nie je plyn, zápalka zhorí a zhasne. Dokonca možno vďaka svetlu zápalky sme uzreli nové veci, alebo sme uvideli jasnejšie a lepšie to, čo bolo v šere, či skryté v tme.

Môžu manželia zabrániť tomu, aby v miestnosti bol plyn?

Tibor M.: Presne k tomu smerujem – môžu. Ak je manželstvo zdravé a príde kríza, tak kríza zvyčajne rodinu mobilizuje a manželstvo môže práve spojiť. Keď je však manželstvo plné neriešených problémov, miestnosť predstavuje toxické explozívne prostredie, v ktorom zápalka spustí výbuch. Miestnosť zvaná manželstvo dokonca môže úplne zhorieť. Inokedy zostanú ruiny, ktoré sa niekedy už nepodarí znovu vybudovať.

Tim K.: Ako tomu zabrániť...? Na to je potrebné len jedno – pokora. Pokora nie je niečo, o čo môžem požiadať Boha. Považujem za nezmyselné, aby sa niekto modlil: Pane urob ma pokorným. Poviem prečo: Písmo hovorí: Pokor sám seba pred Bohom. Je to len a len na tebe. Poniž svoje srdce pred Bohom a on ťa povýši. Skutočná pokora je v manželstve veľmi dôležitá. Až v nej človek spozná, aké hlboké sú jazvy hriechu v nás. Pokora nám otvára oči, aby sme vnímali, čoho všetkého sme schopní, napríklad pri zneužívaní svojho partnera. Keď žijeme život v pokore nemôžeme trivializovať dôsledky hriechu na život človeka. Mnohé manželstvá, ktoré majú veľa veľkých problémov, sa aj pokúšajú zistiť, čo je jadrom problému, no nedarí sa. Vtedy zvyčajne poviem – ja viem čo to je, kde to je... a poradím im: pozriete sa do zrkadla. Až keď si uvedomíme, že my sami sme ten problém a nepodceníme to, vtedy jednoducho musíme padnúť pred Bohom a prosiť o to, aby nám pomohol.

Problematike manželstva a rodiny sa venujete dlho. Tim a Darcy formou pora-

denstva a prednášok, Tibor ty ako kazateľ a spolu s Táňou ako aktivisti v TELEOS, spoločnosti, ktorá sa zaoberá aj poradenstvom. Aké sú konkrétne príčiny rozpadu manželstiev veriacich ľudí?

Tim K.: Som v manželstve nespokojný, nešťastný. A Boh predsa nechce, aby som bol v manželstve nešťastný. A keď to nechce ani On, je úplne v poriadku, že odchádzam od svojho partnera, ktorý ma robí nešťastným. Ale nešťastie neprišlo samé od seba. Nešťastie má svojpu príčinu. Jednou z tých hlavných je, že ľudia vstúpili do manželstva z veľmi zlých dôvodov.

Darcy K.: Neraz je to tým, že motívom na vstup do manželstva je očakávanie, že ten druhý naplní nejaké moje predstavy a potreby. A zrazu zistíme, že sa tak nestalo. Nehľadáme príčiny, nevieme, že už naše prvé rozhodnutie bolo zlé a nešťastie je už len dôsledok tohto zlého rozhodnutia.

Táňa: Významným faktorom je neochota sa meniť. Ultimatívny postoj: „Ja mám nárok...“ je pre manželstvo smrtiaci. Spoločný život nevyhnutne predpokladá ochotu k ústupkom na oboch stranách. Je to ako holandský typ mostu - z oboch brehov sa sklápajú polovičky mostu. Iba vtedy most bude fungovať.

Tim K.: Keď počívam, akí sú ľudia v manželstve nešťastní... dosť sa čudujem. Ja som sa nikde nedočítal, že by Boh dával garanciu toho, že človek bude v manželstve šťastný a že manželstvo naplní všetky tvoje očakávania. Takýto dôvod na vznik manželstva nikde v Písme nie je. Istý Američan napísal skvelú knihu na túto tému. Hovorí v nej: Možno že Božím zámerom manželstva nebolo to, aby ťa Boh spravil šťastným, ale aby ťa urobil svätým. Ak prichádzame do manželstva s konkrétnymi očakávaniami, nemôže to vyjsť. Nemali by sme ich mať, a keď ich už máme, mali by sme sa ich čo najskôr zbaviť. ... *Nič nerobte z ťižiadostivosti... ale radšej v pokore pokladajte iných*

za vyšších od seba... *Nevyhľadajte iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých...* píše Pavol v liste Filipanom. Treba sa k ľuďom, svojim partnerom správať tak, ako sa Kristus správa k nám.

Za tým: Som v manželstve nešťastný sa dačo skrýva, každé nešťastie má svoju príčinu... Viete pomenovať aspoň nejaké základné, najčastejšie?

Tim K.: Dôvod, prečo sa mnohé manželstvá takýmto spôsobom trápia je často v emocionálnej rovine. Vzťah je vytvorený len cez emócie, cez city. Ale takéto spôsoby myslenia a spoliehania sa len na city je takmer istým predpokladom toho, že šťastní nebudeme. Prečo? – Emócie, city nie sú schopné myslieť. Emócie len cítia, nemôžu myslieť. Emócie sú krídla holubov, ktoré lietajú kadiaľ sa im chce. Na svadbe môžem byť smutný, na pohrebe veselý... To sú emócie. A keď dovolíme, aby emócie ovládli naše konanie, náš život, nemôžeme byť cieľavedomí a nemôžeme mať nad životom kontrolu. Tým, samozrejme, nehovorím, že emócie nemajú mať miesto v našom živote, ale nemali by v ňom mať rozhodujúci vplyv. Keď prichádza čas rozhodnutí, nemal by som zapínať emócie, ale racionálnu myseľ, rozum. Len tak viem spoznať pravdu, vyhodnocovať fakty. Ale rozchod sa netýka len dvoch partnerov. Keď sú deti, rozvod ich hlboko poznačí. Tak hlboko a tak na dlho, že si to nevieme ani predstaviť. Možno na celý život budú niesť traumu rozchodu rodičov. Otázka je: Čo Boh od nás očakáva, keď sa ocitneme v takejto situácii? Ja síce môžem rozchod ospravedlniť pred sebou, ale dôležité je to, čo hovorí o tom Boh?

Tibor – aké sú tvoje skúsenosti a poznatky? Stále majme na myslí spoločnosť veriacich.

Tibor M.: Rozvody, ktoré poznám, zvyčajne majú dočinenia s trojuholníkom. Málokedy sa stane to, že by iniciátor rozvodu

zostal následne sám. A spomínam si ešte na jeden prípad, kde bol dôvod rozvodu psychický problém. S prekvapením však zisťujeme, že niektoré „druhé“ vzťahy vykazujú veľmi dobrú kvalitu a dvojice v druhom manželstve hovoria o výraznej spokojnosti oproti prvému manželstvu. Čo s tým? Vyvstávajú tak otázky o duchovnej zrelosti kresťanských partnerov vstupujúcich do (prvého) manželstva, o príprave na manželstvo a otvorenosti medzi kresťanmi prijímať realitu

Namiesto toho, aby sme boli soľou sveta a pozitívne ho ovplyvňovali, dochádza k tomu, že svet preniká do našich radov, a ovplyvňuje kresťanov negatívne.

manželského života pravdivo, bez sladkej biblickej kamufláže. Zdravá atmosféra zborového spoločenstva tu zohráva nezastupiteľnú úlohu.

Akú úlohu podľa vás, zohráva v manželstve sexualita?

Tim K.: Súčasťou dobrého manželstva je, samozrejme, dobrý, normálny sexuálny život. Ale stáva sa, táto oblasť života v manželstve nefunguje. Z rôznych dôvodov – zdravotných, psychologických a mnohých ďalších.

Darcy K.: Myslím si, že nefunkčná, neuspokojivá sexualita je časťou symptómov iných, hlbších problémov – nie dobrej komunikácie, vnútorná odcudzenosť

partnerov... a – treba povedať aj to – v kresťanských kruhoch vládli veľmi zlé postoje k sexualite. Aj v manželskom živote bola takmer tabu... táto stránka života manželov akoby neexistovala... a mnohí mladí neboli vôbec o sexe informovaní, alebo boli informovaní o tom zle. Sex bol len akési nutné zlo. A tam vznikalo veľa, veľa chýb...

Tibor: Boží zámer je, aby „človeku bolo dobre“. Kvalitný sex a rozvinutý intímny život do toho patrí. Dary máme rozvíjať a kultivovať. Je to umenie života.

Rozšírime pohľad z manželstva na rodinu. Napokon, aj názov konferencie bol *Zdravá rodina. Zdravé manželstvo je zrejme nevyhnutnou podmienkou existencie zdravej rodiny...*

Tim K.: Samozrejme – pre zdravú rodinu je zdravé manželstvo veľmi potrebné...

Darcy K.: ...ale to nie vždy znamená, že musí byť perfektné...

Tim K.: ...veď perfektné manželstvo asi ani neexistuje...

Ale k rodine. Budem osobný – naše deti priniesli do nášho manželstva nový, širší rozmer. Ak manželstvo nie je funkčné, je samozrejme, že to cíti celá rodina. Musí sa to odraziť, lebo v nezdravom manželstve sú nezdravé vzťahy medzi partnermi. A tie sa nedajú zakryť. Nám to síce nefunguje, ale voči deťom to funguje. Deti vidia cítia viac, ako si myslíme.

Dotknime sa iného problému – manželstvo je naozaj zdravé, funkčné, v živote manželov má miesto Pán Boh – všetko, alebo takmer všetko je ako má byť. A deti z rodiny odídu do sveta. A už to nie je šťastné manželstvo... Prečo? Čo sa stane?

Tim K.: To sa skutočne deje. Tu si treba asi uvedomiť, že evanjelium je jednogeneračné. My ako rodičia sme prijali evanjelium a žijeme evanjeliom, a odovzdávame svoju skúsenosť aj deťom,

ale je na nich, či to prijmú, alebo nie. Rodičia môžu byť iba dobrým príkladom. Viera sa nedá preniesť na deti. Život s Kristom nie je dedičný. Boh má deti, nie vnukov.

Ale rodičia si to vo väčšine prípadov vyčítajú, že ich deti neprijali ich model života s Kristom...

Tim K.: Áno, keď sa takéto niečo stane, rodičia si to vyčítajú a kladú si množstvo otázok a neraz sa obviňujú zo svojho zlyhania. Biblia veľmi jednoznačne hovorí, že zbožnosť rodičov má veľmi, veľmi pozitívny dopad na ich deti aj v tom prípade, ak sa deti odklonia od Boha, neprijmú ho do svojich životov. Chcem tým povedať, že kvalita manželstva má obrovský dopad na život detí, aj keď sa „nevydaria“ podľa našich predstáv. Rodičia sa však, podľa mňa, nemôžu obviňovať z toho, že by nejako zlyhali.

Tibor: Pre každého kresťanského rodiča je vždy ťažké vyrovnať sa s tým, že jeho dieťa odmieta chodiť po Božích cestách. Zúfalstvo však nie je dobrá voľba. Ani

seba týranie a neustále výčitky v duši. Falošnú vinu treba odmietnuť. A skutočnú treba vyznať pred Pánom. A prijať odpustenie. Aj to býva problém. Ten však už má zvyčajne jasnejšie riešenie... O tom je milosť. A tú odmieta len pýcha.

Povedzme si na záver, v skratke, znaky zdravého manželstva a zdravej rodiny.

Tim K.: Môžem hovoriť len o znakoch, ktoré ja považujem za dôležité. Sú to: pokora, srdečné a prajné srdce, Bohu slúžiace srdce, schopnosť žiť pre okolie a schopnosť pomáhať.

Jedným z hlavných znakov zdravej rodiny/manželstva je, že sme ochotní zobrať zodpovednosť za svoje chyby a požiadať partnera o dopustenie, rovnako ako som ochotný odpustiť partnerovi jeho chyby.

A môžem povedať, že poznáme množstvo takýchto manželstiev.

Táňa M.: Netrúfam si na takéto hodnotenia a pomenovania. Manželstvo je proces, je to organizmus a keď je organizmus zdravý, vie si poradiť aj s infekciou a úrazmi.

Súčasťou zdravého manželstva sú aj pády a zlyhania, ktoré nevyhnutne prídu a cez ktoré treba prejsť v mene spoločného života.

Tibor M.: Keď sa pozrieme na zdravé manželstvo, vidíme vnútorné bohatých a šťastných ľudí. Spokojnosť s pobožnosťou (1Tim 1, 6). O ich vzťahu vypovedá aj reč tela – neboja sa byť blízko pri seba, dotýkať sa navzájom, neboja sa samoty v akomkoľvek veku. Majú sa o čom rozprávať a neboja sa hovoriť pravdivo a otvorene. Manželstvo má svoje vývojové fázy, ktoré predstavujú nové výzvy pre daný pár. Zdravé manželstvo má však vždy „ťah dopredu“ k spoločným cieľom. Neskôr, keď deti z domu odídu (v tom dobrom zmysle, do svojich nových rodín) a manželia zrazu akoby stratili zmysel života... zdravé manželstvo si poradí aj s tým a namiesto straty zmyslu života si manželia nájdu novú víziu, službu, plán... Manželstvo predsa nie je len o deťoch a rodičoch. Presahuje tých, ktorí ho tvoria. Dotýka sa totiž zámerov Boha s celým svetom. To nie je zas tak málo... ■

JURAJ HOVORKA: SVETLO V TIENI

Media Svatava, 2017

V baptistickom kostole v Bratislave na Palisádach bola v nedeľu podvečer 27. mája nevelká slávnosť. Pri príležitosti svojich 92. narodenín tu predstavil akademický sochár **Juraj Hovorka** svoju tretiu zbierku básní **Svetlo v tieni**. Na slávnosti zazneli verše z jeho predchádzajúcej básnickej tvorby, obdiv veršom i autorovi predniesol Štefan Markuš a knihu do života uviedol vydavateľ **Bohuslav Piatko**.

Kto kráča rukami

Kto pozná sochárske dielo Juraja Hovorku vie, že kráčal cestou, ktorá nepozná rovné úseky. Z jej konca nevidno začiatok. Prerúbaval si ju skalnatými horami nepoznaného, aby prinášal vytesané poznanie. Lebo žiadna hora nie je nedobytná. Napokon pustí človeka-umelca do svojich útrob. Nepoddáva sa ľahko, iba kúsok po kúsok. Sochu po soche, kresbu po kresbe, šperk po šperku. Iba on vie, koľko hlušiny lemuje cestu jeho videnia sveta, keď formoval poznané do podoby výpovede...

Tak vyzerá cesta človeka, ktorý kráča rukami.

Kto pozná básnickú tvorbu Juraja Hovorku vie, že vykročil na chodník, ktorý ešte nie je. Iba on vie, že jestvuje. Kdesi v horách jeho mysle. V krajine tieňov sveta, kam sa slnko nedostane však nie je hora z dreva ani z kameňa. Tam sú len tiene. Nie šero. V šere nie sú tiene. No každý tieň vrhá svetlo, ktoré je za niečím. Autor vo svojej básnickej tvorbe nehľadá tiene – hľadá svetlo, čo musí byť za nimi. To vie. Za každým tieňom je svetlo. Len sa k nemu dostať.

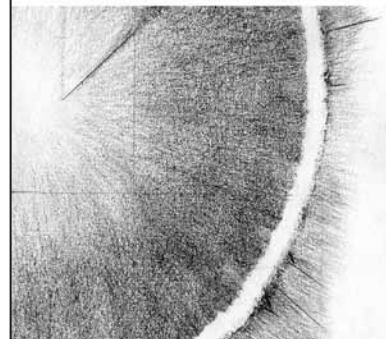
Každá báseň Juraja Hovorku je kostrbatý chodník tieňom a tým, čo ho vrhá. Ale ani to nie je koniec. Treba obísť to čo vrhá tieň, alebo sa cez pôvod tieňa dostať priamo. Do svetla. Aby zistil, že svetlo vidno, ale koreň svetla nie. Ten je možno až za ďalším tieňom, ktorý vrhá ďalšia prekážka. A tak len zapíše, že prešiel tieňom, že sa pretlačil tým, čo ho vrhá a vykročí ďalej. Lebo mu nestačí svetlo, uspokojí ho len koreňa svetla.

Tak vyzerá chodník človeka, ktorý kráča vierou.

Kto pozná predchádzajúce dve zbierky básní Juraja Hovorku vie, že spoznával a pomenúval. A čím viac poznania sa doňho vnáralo a následne vynáralo, tým urputnejšie pokračoval ďalej. Akoby nechápal, prečo stále nevidí na koreň svetla. Veď už toľko spoznal... A tak sa pýta. Čoraz nástojčivejšie, čoraz neústupnejšie.. Čím hlbšie sa do poznania dostáva, tým viac sa pýta. Zbierka veršov, ktorú držíte v ruke je jeden obrovský otáznik. Otáznik z poznaného.

Dlho som rozmýšľal, čo by som odpovedal na otázku: Prečo vydávam básne Juraja Hovorku? Asi by som povedal: Možno iba čakám, kam ho chodník poznávania a otázok dovedie. Lebo obidvaja vieme, že za každým tieňom je svetlo a to svetlo má len jeden zdroj. Ako to napísal Juraj v tejto knižke: keď nie je Boh / nie je žiadne vysvetlenie. Lebo tak vyzerá cesta človeka, ktorý kráča cez vieru rukami.

Juraj Hovorka
SVETLO V TIENI

II.

zvedavosť je vlastnosť
alebo chorá posadnutosť

všetko chce vidieť
všetko chce počuť
všade byť
všetkého sa dotknúť

vstúpil som do priestoru
do hĺbky pološera
do trhliny zeme

kde okná boli bez okien
ruky cez ne prešli
prešla cez ne aj hrud'
nohy však ostali v čelustiach ani
vpred ani vzad

či som chcel alebo nechcel
bol som pristihnutý ako pri krádeži
či som chcel alebo nechcel
bol som votrelcom v zakázanej
jaskyni
v nastraženej pasci

mysel ochabla
telo opuchlo
s odretým chrbtom
s košelou na franforce
vycúval som z jaskyne von

deravý
zvonká i z vnútra
ležal som na chrbte
a
pozeral na oblaky

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s VLADIMÍROU VRAJOVOU.

Hlavný rečník Mark DeYmaz

STAVAŤ ČI BÚRAŤ?

JURAJ INSTITORIS (Misionár medzi Rómami v Glasgove)

Stretne sa Angličan, Etiópčan, Holanďan, Nemec, Američan, Iránc, Talian, Grék, Ind a Slovák... To nie je začiatok vtipu, ale vzorka účastníkov konferencie o zakladaní multikultúrnych zborov v Birminghame. Možno si ešte pamätáte reportáže z Rotterdamu a Berlína, kde sme sa venovali misionárii a učeníctvu medzi národmi. Tento rok sme opäť posunuli latku a podobne ako na konferencii CB sme sa venovali otázke lídrov a vedúcich – od skupiniek, cez zbory až po siete zborov. Otázka znie, môžeme sa rovno pustiť do stavania (zakladania zborov), alebo treba najskôr búrať? Ak sú tu múry medzi národmi, jazykmi a rasami, ktoré Ježiš spája, potom sa vlastne pýtame: Kto je povolaný, aby najskôr zobral „kladivo“ a zbúral tieto múry medzi bratmi a sestrami v Kristovi? Nie je lepšie nechať múry, nech ďalej rozdeľujú a postavíť aspoň niečo pre jednu, našu skupinu?

Cirkev ako panelák

Keď si čítame Novú zmluvu, najmä Skutky apoštolov a listy, neraz si pomyslíme, akí už len Židia a najmä Židia obrátení ku Kristovi museli byť úzkoprsí. Najskôr sa s pohanmi vôbec nebavili, potom jedávali oddelene a viacerí sa dokonca snažili namotať svojich bratov a sestry na obriezku a ďalšie paragrafy Mojžišovho zákona. Veď je predsa jasné, že ku spásu stačí evanjelium, zastarané zvyky treba odložiť a po novom sa pekne ako Židia a pohanovia zbrať. To je vari jasné dnes, ale vtedy trvalo roky, kým to poriadne pochopili samotní apoštolí. Rozdiel medzi veriacimi bol priepastný a vždy je jednoduchšie dohodnúť sa na kompromise: Trochu zoberieme z Mojžiša, trochu z gréckych filozofov, k tomu štipku z rímskych bohov a všetci budú spokojní, nie? Apoštolí na čele s Pavlom museli zvlásť ťažký boj, aby nikto nepochyboval, čo je evanjelium a že nemá alternatívu.

Pavol to mal ťažké, ale my už sme predsa za vodou. Dnes už nikto z kresťanov netápe, že by hľadal zmluvu s Bohom cez obriezku. Už sme prijali, že múr medzi Židmi a pohanmi sa zrútil a my si užívame vydobytú slobodu a privilégia. Lenže, čo ak múr medzi Božími deťmi stále stojí, dokonca sa ešte viac rozrástol? V Amerike majú cirkvi pre belochov, černochoch, hispáncoch, atď. Slovensko nie je také pestré, ale aj tu máme dominantné slovenské cirkvi a zbory a popri nich majú tie svoje Rusíni, Maďari, Kórejci a z rozsiahleho prebudenia vyrastajú Rómske zbory. Cirkev u nás aj vo svete pripomína bytovku v Petržalke: čo byt, to uzavretý svet. Väčšinou o sebe nevieme a pokiaľ sused nad nami neorganizuje nočnú diskotéku, tak nám to ani nevadí. Otázka: Keď Kristus zbúral múr medzi Židmi a pohanmi, majú steny medzi bratmi a sestrami z rôznych národov zostať stát? Ak „panelák“ nie je Kristovou víziou pre cirkev, potom nás možno čaká

podobne ťažký zápas, akí viedli apoštoli pred 2 000 rokmi.

Aby boli jedno ako sme my jedno

Hlavným rečníkom bol Mark DeYmaz, ktorý ostatné desaťročia pôsobí v južanskom Arkansase. Pôvodne tam prišiel len na pár rokov ako hlavný pastor pre mládež a študentov, ale silne segregované prostredie ho viedlo k myšlienke založiť raso-vo zmiešané zbory. Pomerne rýchlo bolo jasné, že premeniť už zabehnuté zbory je takmer nemožné. Navonok majú všetci otvorené dvere a náruč, ale v skutočnosti platí: *Vítame každého, kto má rád to, čo máme radi my*. Takto môže byť biela cirkev otvorená pre černochove alebo naopak, ale ak celé vedenie zboru drží jedna skupina, zapadnúť do zboru sa dá len vtedy, keď vo všetkom prijmem zvyky toho druhého. V praxi Mark videl a zažil, že formálne boli otvorení prijať pastora či staršieho aj iného pôvodu, ale keď mali voľné miesto, akosi vždy platilo, že ten najlepší a najvhodnejší bol práve ten náš. Mark preto začal zakladať sieť zborov Mosaix, ktorá bude mať od začiatku zmiešaný tím lídrov.

Kľúčová otázka je, či existuje biblický základ pre takúto víziu. Mark presvedča viacerými textami, na prvom mieste prosbou z modlitby Pánovej: *Príď kráľovstvo tvoje, buď vôľa tvoja ako v nebi tak aj na zemi*. Ak cirkev nie je segregovaná v nebi, môžeme ju takú budovať na zemi? Ak pred Božím trónom oslavujeme Ježiša v jednote, môžeme si tu na zemi zámerne medzi seba kľásť steny, aby sme sa nevideli a nevyrušovali? Ďalším kľúčovým textom je Ježišova veľkňazská modlitba v Jánovi 17. Podľa štvrtého evanjelia Ježiš venuje záver svojej poslednej modlitby cirkvi, ktorá sa zrodí z kázania apoštolov. Vo veršoch 20 - 23 Ježiš odhaľuje spôsob, ako svet pozná, že Ježiš je Boží Syn, ktorého k nám poslal nebeský Otec. Ako to spozná? Mark provokatívne hovorí, že v týchto veršoch nás Ježiš nepozýva, aby sme písali knihy, organizovali evanjelizačné ťaženia, alebo si lepili rybičku na auto. Ten radikálny spôsob je, aby sme my boli jedno, ako sú jedno Otec a Syn.

Nakoniec, Mark DeYmaz kritizuje naše sústreďenie sa len na jednotlivca a jeho spásu. Dobré vieme, že evanjelium je *Božou mocou na spásu* (Rim 1, 16), ale už oveľa menej si všimame, že ten istý verš Pavol smeruje k Židovi aj Grékov. Pavol teda nielen v známom texte z Efezanom (2, 11-22) zdôrazňuje zjednotenie ako súčasť a dôsledok našej spásy v Ježišovi. Mark dobre vie, že prvým a najväčším cieľom je zmieriť ľudí s Otcom, ale problém je, že tu sa naša spása nekončí. Po zmierení s Bohom nasleduje zmierenie medzi ľuďmi. Kristove volanie, aby sme sa zmierili a zjednotili sa netýka len tých, ktorí sú rovnakej reči, rasy a sociálneho postavenia, ako ja. Zjednotenie pritom neznamená stratu identity, ale volanie po tom, aby

sme *spolu* žili a slúžili jednému Bohu v našej rozdielnosti.

Bitka súrodencov

Ak sa pokúsime o takúto jednotu, vyvolá to protesty. Je to, ako keď príde nové dieťa do rodiny a star-

ší súrodenec žiarli, že prišiel o pozornosť rodičov, hoci on je predsa šikovnejší, viem sa sám najesť aj sadnúť na nočník! Pán Boh belochom doprial už 2 000 rokov, kedy sme okúsili jeho vernosť a spoznali hĺbku Jeho Slova. Mnohé iné národy sa nám zdajú ako bábätká, ktoré si sami nepomôžu a preto musia prijať a nasledovať naše modely. Pritom je jedno, či ide o Afroameričanov, čerstvo konvertovaných moslimov alebo Rómov. Neodbytný pocit, že tí druhí sa musia prispôbiť našim „osvedčeným“ tradíciám vedie k stavaniu múrov z oboch strán. Aj mladší súrodenec sa rád urazí na staršieho, že vyrástol z lásky k Bohu a jeho skostnatené pravidlá len dusia a vyhánajú Božieho ducha.

Pri takýchto napätiach a konfliktoch medzi veriacimi vidíme, ako je Pavlovo slovo (nielen) v Liste Filipanom 2 aktuálne. Apoštol najskôr urgentne volá po jednote (vv. 1-4), potom ukazuje na Krista ako príklad sebaoponíženia, doslova vyprázdnenia (vv. 5-11), aby nás vyzval: „s bázňou a chvením pracujte na svojej spáse“ (v. 12). Zachránení vierou snáď už sme, ale pracovať ešte máme na čom. Jednota v našich vzťahoch je často naštrbená aj bez toho, aby sme sa otvorili bratom a sestrám iného pôvodu.

Životný cyklus vedúcich zboru

Ťažké však neznamená nemožné. Keď som stál v rade na obed a rozprával o tom, aké je náročné preniknúť do moslimskej komunity z Pakistanu, starší anglický misionár s typicky suchým humorom mi povedal: „Znie to veľmi zložito, prakticky beznádejné. Takže Boh s tým určite niečo urobí, On vždy zvykne pohnúť niečím nemožným.“ Musím priznať, že sa mám od starších o viere veľa čo

učiť! Hoci spájajú v Kristovi rôzne národy a kultúry znie nemožne a bláznivo, predsa sa to deje. Na konferencii zazneli mnohé praktické skúsenosti a rady. Hans Euser sa venuje zakladaniu zmiešaných zborov od roku 2010 a momentálne žije a pôsobí v prístahovaleckej časti Rotterdamu. Ako podľa neho vyzerať životný cyklus tímu, ktorý vedie takýto zbor? Prvým krokom je jeho vytvorenie. To začína modlitbou, potom sa pozerajú a hľadajú vo vlastných kruhoch aj vonku. Ak cez vlastné známosti nepoznajú vhodných ľudí, jednoducho rozšíria správu v danej oblasti, že by chceli taký zbor rozbehnúť a čakajú, aké budú reakcie. Hans spomenul pravidlo, že v každom tíme musí byť aspoň 60 % cudzincov, to sa netýka len vedenia zboru, ale tímu chvál, besiedky atď. Kde však takých ľudí nájsť? Často nezostáva nič iné, než si ich vychovať. Príprava vedúcich začína už pri „žatve“, vytipovaním a vedením učeníkov už od obrátenia. Samotný proces od obrátenia do ustanovenia do služby závisí od zrelosti skupiny a potreby, niekedy ide o mesiace, inokedy roky.

Po vytvorení tímu nastáva kritická fáza vybúrenia (storming). Tím bude často riešiť konflikty, preto je potrebné zistiť, ako sa jeho členovia budú správať pod tlakom. O akých situáciách musia rozhodovať? Hans, napríklad, spomínal, ako Arabi podľa svojich zvykov stáli pred kostolom a fajčili. Pre ich kultúru bežný spôsob ako sa rozprávať a budovať vzťahy. Zato Afričanov to hlboko pohoršovalo, ako hriechne a nesväté. Čo teraz, rozhodnú silnejšie svaly či zbrane? Alebo to vzdáme a rozdelíme sa? Alebo skúsime usporiadať vecnú a pokojnú moderovanú diskusiu, či dokonca zborové hlasovanie? Aké riešenie sa vám zdá najlepšie? Hans a jeho tím vedeli, že lepšie než Arabov priamo konfrontovať, čo by ich mohlo neprímerane zahanbiť, je jednoducho presunúť popolník k zadnému koncu kos-

tola. Arabi pochopili, neurazili sa, ale prispôbili. A Afričania sa už nemuseli hnevať, lebo okolo nich neprechádzali.

Ak tím prežije, vytvorí si pravidlá fungovania, najmä, ako robiť rozhodnutia. Problém je, že niektoré kultúry sú veľmi priame, kým iné to považujú za drzosť a očakávajú, že všetko sa bude riešiť cez jemné náznaky. Typicky, ak Iránci prídu na návštevu do holandskej rodiny a spýtajú sa ho, či chce jesť, on povie nie a oni to rešpektujú a nič mu nedajú. On pritom odpadáva od hladu, ale je naučený, že je nezdvorilé hneď povedať áno a prívoliť až po tretej dobiedzavej otázke. Lenže Holanďania sa ho už nespýtajú.

Veľmi zaujímavé a možno prekvapivé pravidlo, keď sa tím nevie zhodnúť, je, že rozhoduje domáca kultúra. Zbor chce totiž evanjelizačne pôsobiť a vychovávať misionárov tam, kde je. Preto je dominantný jazyk hlavných Bohoslužieb v Holandsku holandčina, v Nemecku nemčina a pod. Víziou je, aby sa jednotlivé národy, ktoré sa prístahovali, neuzavreli do seba, ale mohli nakoniec privádzať ku Kristovi domácich. Predsa len je užitočnejšie pre Kórejca v Taliansku spoznávať talianske zvyky a jazyk než naopak, aby sa Talian v Taliansku učil Kórejčinu, či nebudaj jazyky všetkých okolitých komunít. Jeden zbor tak prijíma prvky z mnohých národov, ale miestna identita zostáva dominantná.

Na záver, cieľom vytvorenia tímu nie je dlhodobý funkčný zbor. Cieľom je, aby vyšli a zakladali zbory ďalej. Medzičasom si pôvodný zbor za nich vychová nástupcov a tak ďalej. V našich stojatých vodách je to ťažko predstaviteľný koncept, no nepotrebujeme aj my prehodnotiť prax? Namiesto vychovávanie učeníkov len pre seba a svoj zbor by sme robili učeníkov preto, aby sme ich vysielali. Čo vy nato? ■

Kreatívna porada glasgowského tímu

Návšteva miestneho Etiópsko-Eritrejského zboru

Je len málo snov, ktoré sú viac duchovne nákazlivé, ako sen byť použitý Bohom pre začatie novej Kristovskej komunity, ktorá dokáže priniesť evanjelium schopné obnovovať stratené a zlomené mesto. (Jeff Christopherson)

S ČÍM SME VYKROČILI DO NOVÉHO ROKA

ERVIN MITTELMANN

ČO BOH ROBIL V ROKU 2017?

Komunitné evanjelizačné aktivity

Uskutočnili sme Valentínsku párty, detskú veľkonočnú slávnosť, Deň detí, detskú mikulášsku bohoslužbu, komunitné vďakyvzdania, či susedské rozdávanie koláčikov alebo punč. Na tieto evanjelizačné aktivity prichádza aj 70–80 ľudí. Tieto aktivity sú nesmierne dôležité. Dávame mestu a svojim priateľom vedieť, že existujeme, aká je naša zvesť, stávame sa súčasťou kultúry a partnermi mesta.

Výlety

S odvahou aj otázkami sme začali robiť výlety, na ktoré pozývame aj svojich ešte nie veriacich priateľov. Uskutočnili sme ich v letnom aj zimnom období. Sú to výborné príležitosti odpočívať spolu, načúvať vzájomným životným príbehom, ale aj zvestovať slovo do konkrétnych životných situácií.

Výzvy nasledovať Krista

Začali sa k nám pridávať rôzni záujemcovia o evanjelium, či zbor. Je to prvá generácia ľudí z úplne iného, než evanjelikálneho prostredia. Mesiac sme sa za nich modlili a „komunitovali“ sme sa s nimi. V júni som sa stretol osobne s každým a položil im jasnú otázku a očakával jasnú odpoveď: „*Chceš s nami nasledovať Krista? Chceš sa stať Kristovým učeníkom?*“ 10 ľudí odpovedalo áno. Spolu so 6 kresťanmi (ktorí sa do Košíc prisťahovali) sa do Mozaiky pridalo 16 ľudí, s ktorými sme od septembra spustili 8 učeníckych DNA skupín.

Učénické DNA skupiny

Ako iste viete, prijať 16 nových ľudí nie je žiadna zábava. Potrebujú jasné a stabilné štruktúry – štúdium Biblie, hlboké a praktické po-

wycliffe

LIEK NA ZLOMENÉ SRDCE

Žena, ktorá prišla o manžela sa zvitava s jeho matkou – foto: Heather Pubols

V roku 1997 pastor Calliste Duabo s manželkou Franciscou utrpeli nepredstaviteľnú stratu: v jeden týždeň im zomreli na maláriu všetky tri deti. Úplne zničení sa pýtali Boha, ako toto mohol dopustiť. Veriaci v ich zbere im vraveli, že „skutoční pastori neplačú“. „Ľudia zo zboru, ktorí nás mali podporiť sa obrátili proti nám“, hovorí Calliste. „Cítil som, že Boh na mňa úplne zabudol a prestal ma milovať.“ O päť rokov neskôr tento manželský pár predstavil knihu, ktorá zmenila ich život, pod názvom *Uzdravenie z traumy: Ako môže cirkev pomôcť*. Táto kniha bola použitá na mnohých kurzoch po celom svete, aby pomohla ľuďom nájsť uzdravenie skrze Bibliu a duchovné princípy. Po tom, čo absolvovali takýto uzdravovací kurz, Calliste a Francisca našli pomoc, ktorú hľadali. Teraz oni učia druhých, že nech už prežili akúkoľvek stratu, uzdravenie nájdú skrze Ježiša.

„Tento kurz liečenia zranení je ako liek, ktorý uzdravil moje zlomené srdce“, hovorí Francisca. „Teraz, keď som už uzdravená, je rad na mne, aby som pomáhala podobne utrápeným.“ ■

rozumenie evanjelia (tendencia stať sa zákonníkmi je extrémne silná), pochopenie dynamiky transformačie života na Kristovu podobu, dôvernú duchovnú starostlivosť, pomoc v krokoch vpred. Vznikli nové skupiny s 32 ľuďmi, to znamená aj 8 lídrov skupín.

Tréning lídrov – MTEN

Málokto z tímu bol skúsený reálne viesť transformačné skupiny s ľuďmi od nuly. Preto sme rozbehli „Tréning lídrov – MTEN“. Stretávame sa každý mesiac a zdieľame svoje životy a zápasy a s Božím slovom hľadáme, ako byť lepšími lídrami pre ľudí, ktorých nám Boh posiela. MTEN je jednou z najdôležitejších chvíľ a Boh nás kľúčovo mení na ľudí hodných a schopných viesť.

Financie

Pustili sme sa do kroku financovania kazateľa na 1/3 úrovni. Spolu so zahraničnými projektami, rôznymi prispievateľmi sa nám to s Božou pomocou podarilo.

Na čo sa chceme sústrediť v roku 2018

Chceme pokračovať, ale sústredíme sa aj na to, aby sme duchovnú prácu robili lepšie a s väčším počtom ľudí (ako nám Boh bude posielat...).

Príprava pre krst a členstvo v Mozaike

V marci začala príprava asi 10 nových členov.

Štartujeme tri (príp. štyri) misijné komunity

Pozor, nie sú to biblické skupinky. Misijná komunita má štruktúry, vedenie a dynamiku podobnú zakladaniu nového zboru. Misijná komunita je: „**Rodina učeníkov, služobníkov a misionárov**“. Nie sú to frázy. Každá prechádza zrodom a hľadáním svojej podoby a úlohy s Bibliou v ruke a pred Bohom. Iba štartovacia fáza trvá asi 6 týždňov. Ide teda o komunitu v ktorej je 8 až 14 dospelých ľudí s jasným vyjadrením svojej identity

a činností. *Každá komunita bude mať vyhlásenie, čo pre nich znamená, že sú:*

Misionármi – ako to budú prakticky plniť? S ktorou konkrétnou skupinou budú budovať vzťahy?

Služobníkmi – ako konkrétne si budú vzájomne slúžiť k vzájomnému duchovnému rastu?

Rodinou – ako bude vyzerat životný, týždenný, mesačný, ročný rytmus tejto duchovnej rodiny? Každá misijná komunita sa točí okolo evanjelia a misie. Centrum misijnej komunity nie sú byty, ale miesta, kde žijú ľudia, ktorým budú prakticky slúžiť. Súčasťou každej misijnej komunity by malo byť 25 až 30 % ešte nie veriacich ľudí. Inak nebude misijnou komunitou. Pre ilustráciu, v Misijných komunitách sa už teraz nachádza okolo 40 ľudí s približne 10 hľadajúcimi.

Prípravujeme nových lídrov DNA učeníckych skupín a misijných komunit

Všetky naše skupiny sú viac-menej plné a pribírame k sebe asi 4 nových lídrov do MTEN (spolu ich bude 14), ktorých budeme trénovať pre vznik nových DNA učeníckych skupín či Misijných komunit. Máme odskúšané a overené, že jeden líder je po nejakom čase schopný duchovne zdravo viesť skupinu zhruba 3 až 4 ľudí, 4 lídri (2 manželské páry alebo aj jednotlivci) však už zvládnu skupinu približne 10 až 14 ľudí.

Financie

K stabilizácii zboru patria aj financie. Je to dôležitá otázka. *Dostávame sa do štádia, že intenzívna duchovná práca s celkovou skupinou 40 až 60 ľudí a 14 lídrami si vyžaduje kazateľskú rodinu plne sústredenú pre túto prácu.* Zvlášť s vyhlídkami ďalšieho duchovného rastu, či rastu počtu. Prosím, modlite sa, aby sme vedeli získať solídnych modlitebných, aj finančných partnerov z radov jednotlivcov alebo aj zborov zo Slovenska alebo aj zo zahraničia.

Ako sa môžete stať partnermi Mozaiky Košice?

Staňte sa informovanými Pošlite nám svoju e-mailovú adresu, aby ste mohli dostávať od nás informácie.

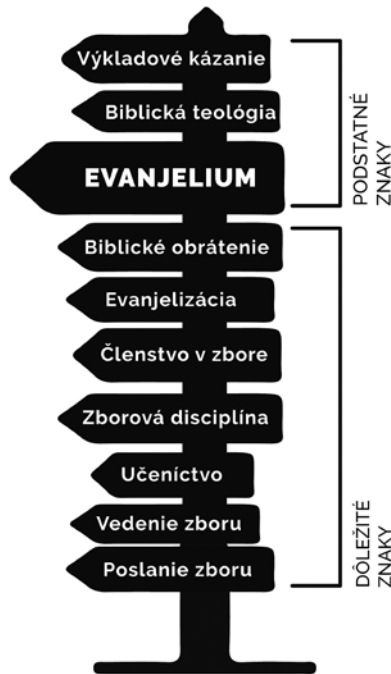
Staňte sa modlitebnými partnermi. Čím ďalej, tým viac si uvedomujeme, že sme v náročnom duchovnom zápase o získavanie a budovanie Kristových učeníkov. Potrebujeme tvoje modlitby! Podporuj nás, prosím, modlitbami.

Staňte sa finančnými partnermi. Všetci, aj hlavný kazateľ Ervin Mittelmann zakladáme a budujeme zbor Mozaiku popri našich zamestnaniach. Začína to byť dosť namáhavé. Potrebovali by sme, aby sa rodina Mittelmannovcov mohla voľne pre plné venovanie sa 14 lídrom a ďalším desiatkam mladých kresťanov, či hľadajúcich ľudí. ■

EVANJELIUM

JÁN HENŽEL

ZNAKY ZDRAVÉHO ZBORU

Evanjelium je dobrá správa. Spravodajstvo je dnes obrovským biznisom, lebo správy sú životne dôležité. Čo je teda (a čo nie je) obsahom Kristovej dobrej správy, ktorú kresťania zvestujú?

Evanjelium neznamena, že sme vlastne v pohode

Niektorí si myslia, že kresťanstvo je v podstate náboženskou terapiou, pri ktorej sedíme v kruhu a pomáhame jeden druhému cítiť sa lepšie. Asi pred 50 rokmi vyšiel best-seller I am OK - You are OK. Keď bola táto kniha na vrchole popularity, slávna speváčka Tammy Wynette sa rozplakala v CNN so slovami: „Prečo každý, koho milujem, zomiera!“ To je dobrá otázka. Prečo? Biblia

úplne odmieta myšlienku, že sme OK. Učí, že sme boli všetci zvedení do neposlušnosti Bohu. Podľa Ježiša je náš hriech taký vážny, že sa potrebujeme znovu narodiť (Jn 3). Podľa Pavla potrebujeme byť znovu stvorení (1Kor 15), lebo sme mŕtvi v našich hriechoch a priestupkoch (Ef 2).

Písmo prezentuje Boha nie ako nášho pasívneho Stvoriteľa, ale ako nášho žiarlivého Milenca. Nemôžeme tvrdiť, že sme veriaci, ale zároveň vedome a opakovane porušovať jeho zákon. My nielen pociťujeme vinu, my sme vinní pred Bohom. My nielen pociťujeme konflikt sami v sebe, my sme v konflikte s Bohom. Preto moja konverzia začína uvedomením (contritio), že môj základný problém nie je v tom, že som zbabral svoj život, či nevyužil svoj potenciál, ale že som zhrešil proti Bohu. Preto som oprávnené predmetom Božieho hnevu a odsúdenia.

Prečo sú naše hriechy také tragické? Lebo sa ich dopúšťame proti dokonalému, svätému, milujúcemu Bohu. Právne kresťanstvo je realistické o tmavej stránke nášho sveta, nášho života a nášho srdca. Evanjelium však neznečitlivoje našu životnú bolesť. Evanjelium nás k životnej bolesti neprebúdzá a evanjelium nás neučí s touto bolesťou žiť.

Evanjelium nie je len o tom, že Boh je láska

Často počujeme prezentovať evanjelium tak, že Boh je láska. To je určite pravda, ale tým sme povedali asi

toľko, ako keď vravíme, že horúce počasie spôsobuje rast teplôt. Biblia hovorí, že Boh je láska (1Jn 4:8). Ale je to všetko? Nehovorí Biblia aj to, že Boh je Duch? Ako Duch miluje? Nehovorí Biblia aj to, že Boh je svätý? Ako Svätý Duch miluje? Nehovorí Biblia, že Boh je jedinečný, že iného takého niet? Ako jedinečný Svätý Duch miluje? Ako by sme mohli poznať odpovede na tieto otázky, keby nám ich Boh sám nepovedal? Biblia hovorí aj to, že bez svätosti nikto neuvidí Pána (Heb 12,14). Takže iba v kontexte porozumenia Božiemu charakteru, jeho spravodlivosti a dokonalosti začíname chápať niečo z toho, čo znamená: „Boh je láska.“

Evanjelium nie je len, že Ježiš chce byť našim priateľom

Niektorí ľudia prezentujú evanjelium jednoducho tak, že Ježiš chce byť твоjím priateľom. Kresťanské evanjelium však nie je iba pestovaním vzťahu, či nasledovaním vzoru. My všetci máme svoju minulosť, svoj hriech. Čo s tým urobí náš svätý Boh? Ak chce, aby sme ho spoznali, ako to dosiahne bez toho, aby obetoval svoju vlastnú svätosť? Jednoducho nám povie, že na našom hriechu až tak veľmi nezáleží? Že on ho jednoducho odpustí a zabudne?

Keď študujeme Evanjeliá, tak vidíme, že Ježiš prišiel na svet predovšetkým zomrieť. Preto jeho kríž je centrom všetkých 4 Evanjelií. Ako môže byť niečo také hrôzostrašné ako poprava na kríži byť centrom toho, čo nazývame dobrá správa? Len preto, lebo kríž je Božím spôsobom, ktorým nás priviedol späť k sebe. Ekonomickým jazykom je Kristova smrť vykúpením z nášho otroctva hriechu. Vzťahovo je Kristova smrť naším zmierením s Bohom. Právne je Kristova smrť naším ospravedlnením pred Bohom. Vojenským jazykom je Kristova smrť víťazstvom nad duchovnými mocnosťami a autoritami.

Všetky tieto výrazy sa v Novej zmluve týkajú nielen niečoho potenciálneho a voliteľného. Hovoria o Bohu, ktorý skrze Kristovu smrť dosiahol svoje zámery. Takže Ježiš je našim priateľom, ale je aj oveľa viac. Stal sa Baránkom, ktorý bol zabitý za nás;

naším Vykupiteľom, ktorý nás zmieril s Bohom a Víťazom, ktorý porazil aj nášho najúhlavnejšieho nepriateľa.

Evanjelium nie je „aditívum“ (ako V-Power na SHELL), ktorý zlepši fungovanie nášho života. Evanjelium je úžasne dobrou správou pre tých, ktorí si uvedomujú svoju zúfalú situáciu pred Bohom. Akú odpoveď takáto dobrá správa vyvoláva? Keď sme počuli pravdu o našom hriechu, o Božej svätosti, o jeho láske, z ktorej poslal svojho Syna a o Kristovej smrti a vzkriesení pre naše ospravedlnenie, tak my sa musíme kajať. Sám Ježiš tým začína svoje pôsobenie: Kajte sa a verte v evanjelium (Mk 1:15)! Kajať sa znamená uznať, že si hriešnik a zanechať hriech. Proces viery

- 1 Notitia
 - 2 Assensus
 - 3 **Fiducia**
- Proces pokánia
- 1 Contritio
 - 2 Poenitentia
 - 3 **Mortificatio**

Spolu s pokáním ide viera. Najprv musíme uznať, že dobrá správa je pravdivá. Ježiš nás však vyzýva nielen k mentálnemu súhlasu (assensus), ale k úplnej dôvere a spoľahnutiu sa na dobrú správu o spásu (fiducia). Biskup J. C. Ryle už pred vyše 100 rokmi povedal: „Existuje v našich dňoch bežné svetské kresťanstvo, o ktorom si mnohí myslia, že im stačí. Je to lacné kresťanstvo, ktoré nikoho nevyrušuje, nič si nevyžaduje, ktoré nič nestojí, ale ani za nič nestojí.“ Počúť evanjelium naozaj, znamená byť otrasený do najhlbšej hĺbky. Počúť evanjelium naozaj znamená nutnú zmenu. Odpustenie hriechov! Začiatok nového života! Osobný vzťah s Bohom až navždy! Lepšej správy niet!

Poznámka: Viacej si o tomto môžete prečítať v knihe: Mark Dever, Zdravá cirkev. Bratislava: Porta libri, 2018, s. 51-54. ■

ÚSMEV AKO DAR LÁSKA AKO DAR

TOMÁŠ KOMRSKA (Autor je vodič trolejbusu)

Od útleho detstva sa moje letné prázdniny spájali s rodiskom mojej mamy – s Trhovým Štěpánovom, mestečkom neďaleko Prahy. V tomto, pre mňa malebnom kúte Čiech s vláčikom, rybníkom, lesom a najmä kopou blízkych sesterníc, bratrancov a iných kamarátov, som sa mohol spolu s rodičmi stretávať aj s Pavlom Kaletom a jeho manželkou. Moji starší súrodenci si užívali vzťahy aj s ich deťmi, ktoré však boli v tom čase pre mňa nedostupné – ja som bol pre nich príliš malý. V pamäti mi však ostali hlboko vryté usmievané tváre strýčka a tetičky Kaletových, ktoré sa usmievali ešte hádam aj uprostred spánku. Ak nejaký dôvod na smútok život priniesol, tak aj za ich zachmúrenou tvárou bolo cítiť zvláštnu dobrotu, pokoj. Pavel Kaleta bol manžel, otec, kazateľ, kňaz, radca, učiteľ, priateľ... Bol pripravený byť tým, čím bolo treba blížnemu byť.

Jeden môj terajší kolega, ktorý vehementne odmieta vieru v Boha aj preto, lebo ju vníma aj cez skostnatosť cirkvi, študuje literatúru, ktorá existenciu Boha vyvracia.

„Dobre si ju naštuduj,“ hovorím mu, „aby si ma vzdedel, pretože poznať opačný názor je veľmi dôležité“. Rozprávame sa aj o našich rodinách a prišla reč aj na jeho dospelú dcéru, ktorá mu robí vážne starosti. Zoznam ťažkostí však zakončil výrok: „Ale vieš, ja ju, aj keď ma trápi, mám rád.“

Vtedy som mu odpovedal:

„Mám pre teba, ty ateista jeden, veľmi neprijemnú správu.“

„Akú?“

„Tvojou trpezlivou a bolestnou láskou voči dcére si v skutočnosti väčší kresťan ako ten, ktorý len dodržiava cirkevné sviatky a len navštevuje pravidelne kostol. Pretože kresťanstvo je o nezaslúženej láske a nie o skostnatených doktrínach.“

Zbledol.

Nuž, stáva sa, že svojím životom popierame to, k čomu sa vášnivo hlásime.

Strýček Kaleta dokázal o poslanstve Krista hovoriť, ale predovšetkým dokázal toto poslanstvo žiť, pretože mu úprimne veril. Kaletových skromná domácnosť ponúkala prepychovú pohostinnosť záujmu a lásky aj voči neprijemným ľuďom, či neprijemným situáciám. Ich domácnosť žiarila zvláštnou vôňou, ktorú keď som vdýchol pri návšteve u nich aj spolu s mojou rodinou pred tromi rokmi, mi začala prebúdať dobrosrdečné spomienky z dávneho detstva.

Kto je to kresťan? Legitimáciu kresťana je len a len láska, ktorú dokážem žiť, ktorou dokážem odplácať, o ktorú však treba zápasit. Strýček Kaleta túto legitimáciu nosil stále pri sebe a ňou sa preukazoval všade, kam vkročil.

S ňou vkročil aj s posledným výdychom do pre nás nepoznanej prítomnosti jasajúceho Boha Otca. Prečo jasajúceho Boha?

Pretože k nemu domov prišiel konečne niekto, kto napriek čiastočnému poznaniu to celé pochopil, kto život a Autora života porozumel. Láska, ktorá prichádza spolu so zalúbením, je ako čierny uhlík, ktorým dokážeme vytieňovať nádhernú budúcnosť, ktorým ľahko poznačím všetko, čoho sa dotkne.

Ale takáto láska, keď sa o ňu nestarám, sa rýchlo minie.

Skutočná láska sa však rodí z uhlíka pod tlakom skúšok a bolesti, aby sa zaskvela ako iskrivý a pevný diamant, ktorého karáty životom pribúdajú.

„Vďaka Bože za život Pavla Kaletu, ktorý nám bez dokazovania dokázal, že sa dá s úsmevom žiť,

veriť a v pokore dozrievať do podoby vzácneho drahokamu. ■

ČAKANIE

Popoludňajšia tlačienica z mesta von naberá na obludnosti. Niekoľko dopravných nehôd dopravu spomalilo ešte viac, niekde zastavilo celkom.

Pri odchode zo železničnej stanice sa za druhou zastávkou stala ďalšia dopravná nehoda. Autobus, do ktorého narazilo osobné auto, blokoval cestu tak, že ho trolejbusy nevedeli obísť. Tak sme sa aj s kolegami z iných liniek svorne naskladali pred miestom nehody a čakali na príchod dispečerov.

Cestujúcim som situáciu opísal a vysvetlil, že sa do pol hodiny pohne. Väčšina sa rozhodla vystúpiť.

Ostali tri rozdielne dámy, ktoré spustili rôzne náreky, ba priam litánie. Zhodli sa však na tom, že sa nemajú ako dostať domov, pretože im na konečnú nič iné nejde. Po vykypení prvotného návalu prirodzeného hnevu nespokojných cestujúcich som dámy oslovil:

„Milé dámy, ak chcete, môžete tu zostať sedieť. Zoberte si knižku a čítajte si.“

Dve pokračovali vo vytrvalostnom horekovaní ďalej. Tretia po chvíli hovorí: „To je škoda, že žiadnu knižku nemám, rada by som využila čas.“

Podal som jej rozčítaného Gustáva Murína: „5xP – Prvá pomoc pri partnerských problémoch“ – skvelý titulok.

Nedôverčivo si najskôr premerala mňa, potom podávanú knižku a s nadhľadom životom skúsenej harcovníčky začala pochybovačne obracať listy. Sadla si na prvé sedadlo, a tak som ju občas kútikom oka pozoroval, čo s ňou knižka robí a najmä, nech mi s knižkou nezmizne. Po chvíľke už prestala vnímať okolie a knižka začala pomaly stúpať bližšie k okuliárom. Ani nezaregistrovala, keď sme sa pohli.

Sporadické chápujúce úškrnky a úsmevy prezrádzali, že už vplávala do publikovanej problematiky.

Murín totiž píše ľahkým a zrozumiteľným spôsobom o ťažkých a nezrozumiteľných situáciách v partnerskom vzťahu.

Na poslednej zastávke mi knižku vrátila s rozžiareným úsmevom a so slovami: „Idem nakŕmiť tu svoju beštú a keď to stihnem včas, život bude krásny.“

(Cestujúca zrejme čítala pasáž o stravovaní sa v domácnosti a o dôležitosti domácej kuchyne pri pestovaní partnerského vzťahu)

Nový fenomén – čakanie v kolóne, v dopravnej zápche treba prijať ako výzvu, nie ako stratu a tento čas si vychutnať.

Napríklad vopred pripraveným čítaním alebo počúvaním. ■

Z ROKOVANIA

RCB

MÁJ 2018

Rada odsúhlasila a rozhodla:

Na základe dohody so staršovstvom Zboru CB v Košiciach bude Ervin Mittelmann kazateľom misijného spoločenstva Košice – Mozaika.

Výšku preplácania nákladov na súkromný telefón a internetové pripojenie pre tajomníka Rady.

O zablokovaní/deaktivácii facebookovej stránky cirkvi, nakoľko v súčasnosti nemá možnosti na jej efektívnu administráciu.

Rada poverila:

Študijný odbor zadaním ordinačných prác vikárom do 31. 5. 2018.

Predsedu Rady spolu a riaditeľa Kancelárie, aby dohodli detaily spoločného stretnutia Rád SR a ČR v júni.

Rada zobrala na vedomie:

Zvolenie Dawsona Jonesa za kazateľa zboru v Nitre.

Správu kazateľa Petra Prištiaka zo študijného voľna a požiadala o jej doplnenie.

Rada zhodnotila

organizačnú stránku a priebeh konferencie, ktorá mala dobrý formát a veľmi dobré zázemie v levickom zbere. Obsahovej stránke, uzneseniam a úlohám, ktoré z konferencie vyplynuli, sa bude venovať na ďalšom stretnutí Rady. ■

(Spracované z podkladov RCB)

KEĎ SLOVÁK ZABIJE CUDZINCA

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Verbálne násilie a hrubosť sa premieta do štatistických čísel aj do toho, ako a o čom sa spolu vieme ešte porozprávať a kde sa v populácii dostávajú do situácií plných napätia a polarizácie. Sme akýsi horší, neveríme si, bojíme sa. Formujú nás príklady našich verejných predstaviteľov. Deformujú. Prispôsobili sme sa im.

A tak naživo vidíme, ako tam, kde sa nebuduje vzájomná úcta a rešpekt, len zriedka vyrastie strom s dobrým ovocím vzájomného porozumenia. Ako však nájsť rozumnú mieru polemiky a konštruktívneho dialógu, ak verejní predstavitelia odmietajú nájsť spoločnú reč, nevedia sa zhodnúť na základných pravidlách? Ani na tom, že zodpovednosť aj služba verejnosti je najvyšším záväzkom aj v tom zmysle, že spoločné dobro musí byť stále nadradené osobným záujmom. Táto hra sa dostala aj medzi bežných ľudí. A v Bratislave zomrel Henry Acorda, ktorý tu pracoval a posielal to, čo zarobil aj svojej mame žijúcej na Filipínach.

Xenofóbnou rétorikou o nebezpečenstve migrácie, ktorá bola len novou úrovňou nášho odmietania ľahko identifikovateľnej inakosti sme sa postupne posunuli k strate citlivosti. Na nerozoznanie od tých, ktorí majú nenávisť voči iným otvorene vo svojom programe stvárňovania našej krajiny. O parazitoch sa slovenskí neoludáci otvorene vyjadrujú v súvislosti s rómskou menšinou už celé roky. Xenofóbná rétorika smerom k maďarskej

Slovensko prešlo od rekonštrukcie vlády náročnú cestu, no zmeny vo fungovaní štátu a jeho inštitúcií nevnímame ako dostatočné. Dnes akosi už vieme, že zmena tam hore sa neudeje, ak sa nezmení niečo dole a niečo priamo v nás. Strom poznáme po ovocí. Tvrdé slová na adresu názorových či politických súperov preplnili postupne náš verejný priestor. Takto sme sa mali možnosť naživo presvedčiť, že to v čom žijeme a čo dýchame nás aj formuje.

menšine zažila svoje hviezdne chvíle už v čase procesu s Hedviagou Malinovou.

A odvtedy sme klesli ešte hlbšie. V nádeji, že získajú voličov, sa aj neextrémistické zoskupenia nechali zviest' strašením z migrácie či diktátu Bruselu. Mysleli si, že tým zastavia extrémistov. Táto stratégia však viedla len k tomu, že nenávisťný slovník a spôsoby sa stali novým normálom. Už to nebolo také neslušné. Tak sa otvorila cesta do parlamentu aj otvorene vulgárnym a nebezpečným ľuďom, ktorí sa za svoju nenávisť nehanbili. Tak sa citlivosť verejnosti znížila. Neextrémisti sú dnes na nerozoznanie od samotných extrémistov. Došlo však k tomu, že ľudia veria aj v tomto smere skôr ozajstným extrémistom. A nie tým, s ktorými mali opakovane skúsenosť nedodržaného sľubu. A šíri sa to ako nákazlivá choroba.

Ak sa teda na niečom dnes zhodneme, tak je to opätovné spoločné hľadanie nepriateľa, ktorý už dlhé roky nemal konkrétnejšiu podobu ako je tomu dnes. Bojíme sa cudzinca, mladého muža bez rodiny, ktorý ohrozuje našu vieru a tradície. No zauzilo sa to.

Na ulici nášho hlavného mesta náš občan, asi kresťan, smrteľne zmlátil cudzinca, asi tiež kresťana, ktorý chránil dve ženy, ktoré obťažoval práve náš „domorodec“. „Rež a rúbaj do krve“ zasa raz na Slovensku vyhráva nad „miluj bližneho svojho“. A vrahom je náš človek. Nie ten iný. ■

KRÍŽOVKA

„Ten, kto dlho uvažuje, kým spraví krok, prestojí celý život...“ Čínske príslovie

Autor: Peter Kailing	Česká predložka	A podobne (skr.)	Takmer	Mužské meno	TAJNIČKA	POMÔCKY Erato, Ipa, Kroki	Mihnutie	Poľské mesto	Lahké športové plavidlo
Tyran, despota					•	Lahodný nápoj			
Čalúnená časť nábytku					•	Hydroizolač- ná lepenka			
	Park kultúry a oddychu	Drž! Obojživelník			•	Lieč Utrácaj, míňaj			
Letecký akrobat. obrat					•		Popevok Chem. zn. Iridia		
Pohrebná hostina				Trup Zachráň	•				
Dobre angl. (skr.)			Sľed', stopuj Chem. zn. Stroncía		•			Ženské meno	Mäkká stupnica
	Kurie oko	Hudobný prejav Zápisky rukou			•		999, rím. Omotala		
Margo					•	Od Trieska			
Toho roku (skr.)			Sníl Velký had		•				
Tenisový úder				Obtoč	•			Zn. megatony	Autonómna oblasť
Akým spôsobom				Prilba	•				
Výrobca áut (korej.)				Múza ľúbostného básnictva	•				

Tajnička krížovky z RELAXu z Dialógu č. 4/2018: Nehľadajte Ježiša v ďalekých krajinách – nie je tam. Je celkom blízko VÁS. JE S VAMI.

Publikáciu posielame Milanovi Strakovi

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

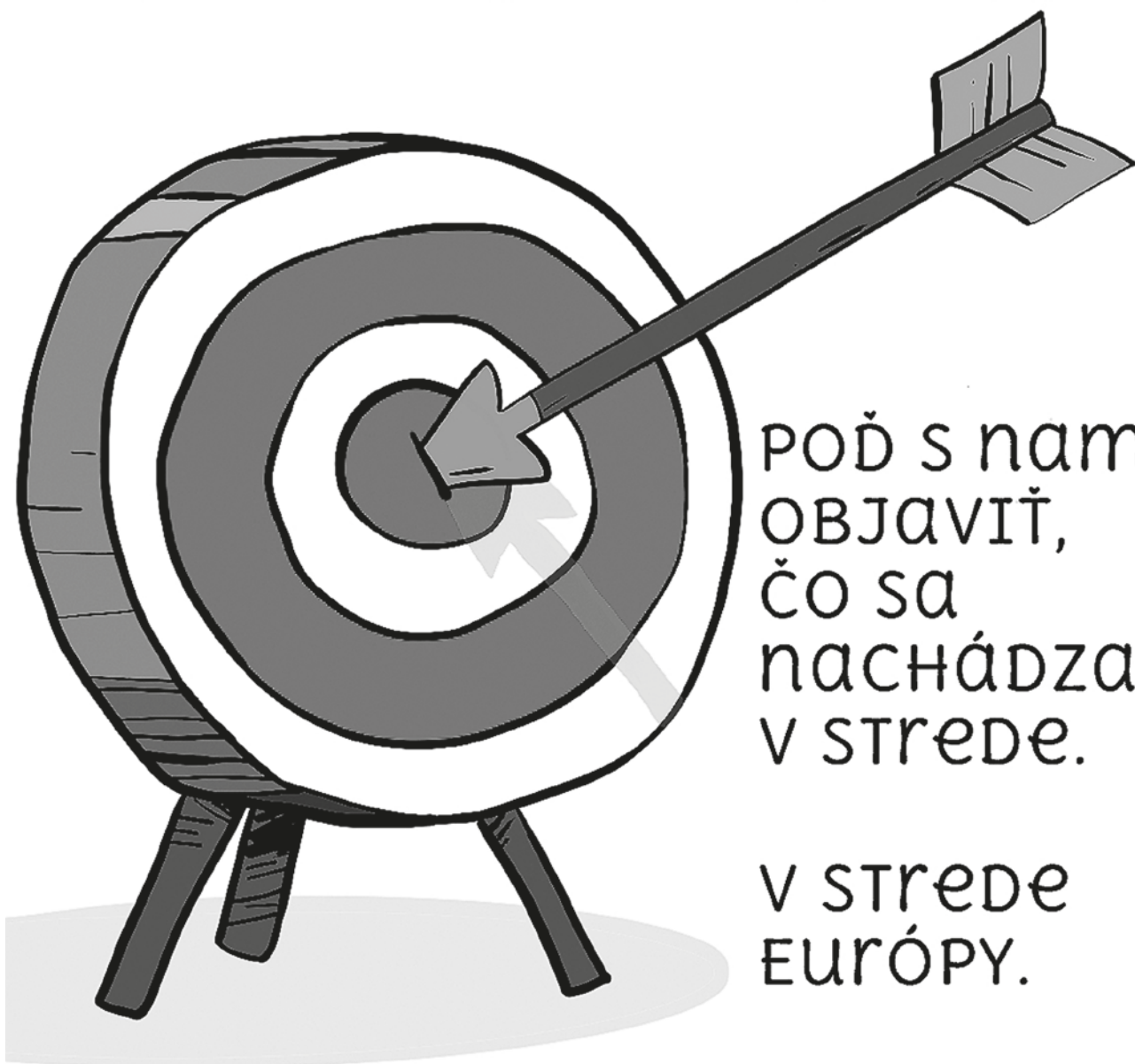
svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 30. 6. 2018. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 6-7/2018 (vyjde v júli).

Stranu pripravil Peter Kailing

STred

POĎ S NAMI
OBJAVIŤ,
ČO SA
NACHÁDZA
V STREDE.

V STREDE
EURÓPY.

FIT4LIFE 14.-21.JÚL 2018
KRAHULE, STRED EURÓPY, VEK: 14+
INFO A PRIHLÁŠKY:

WWW.SCRIPTUREUNION.SK/2018/03/FIT4LIFE-LETO2018/

